

ARNAR

GLASILO PODJETJA CINKARNA CELJE - MOZIRJE

ostanimo skupaj

če bo vodstvo dobro z zaposlenimi, bodo ti za kupce naredili več in bolje ali drugače, delavci morajo razumeti svojo vlogo v podjetju in kako je njihov prispevek in kakovost dela pomembna za uspeh podjetja

če bomo to in še kakšno drugo filozofijo podjetništva spoštovali kot zakon, bomo imeli več možnosti doseči vsaj takšne rezultate, kot smo jih imeli lani

čakanje na odgovor »kaj nas čaka«, je odveč

morali bomo delati dobro, organizirano in odgovorno

preživeli bomo le s korenitim zmanjšanjem stroškov, na kar opozarja večina prispevkov v tej številki rešitev je v izvozu (str. 7) in v zmanjšanju bolezenskih izostankov (str. 6)

manj bolni pa bomo tudi zato, ker bomo imeli čistejšo proizvodnjo

6. maja bo začela obratovati kkč-f linija (str. 8 in 9)

seveda pričakujemo, da bodo novinarji o tem dogodku pisali bolj objektivno, kot na primer o gradnji cevovoda na odlagališče za travnikom (str. 11)

informacij iz podjetja pa bodo veseli tudi upokojeanci, ki nas že sprašujejo, če smo čisto pozabili nanje tako kot je nejasna naša prihodnost, tudi člani sindikata ne vedo, kdaj bo sklenjena

podjetniška pogodba (str. 12)

za tiste, ki bodo imeli delo, je prihodnost kot na dlani, žal pa ne za vse toda prizadevali si bomo, da bi vendarle ostali skupaj.

Še zadnji pozdrav zime

Tole fotografijo smo posneli sredi Logarske doline. Janez Lenar si je naredil sani, jih vpregel in popeljal otroke po čudoviti dolini. Poleti namesto sani vstavi kolesa in tako je nenavadna kočija vse leto priložnost za turistično obogatitev čudovite doline.

Lansko varčevanje se je obrestovalo

Za nami je leto težkih preizkušenj. Spremljali smo padec proizvodnje po vsej državi, povečal se je uvoz, izvoz je stagniral, s tem pa so začele upadati devizne rezerve, ki so na koncu leta skoraj presahnila. Ta gibanja je spremljala finančna nedisciplinarnost, s čimer se je začel zaostrovati likvidnostni položaj najprej v naših južnih republikah, ki se mu je pridružila še srbska blokada.

Za naše podjetje, ki si je zastavilo za cilj krepitev poslovne uspešnosti, lahko v takšnih pogojih gospodarjenja ugotovimo, da je v prvem trimesečju poslovalo še uspešno, nato pa je začela padati prodaja, naraščale so zaloge in potrebno je bilo ukrepati tudi na področju proizvodnje.

Poslovno leto smo zaključili z 78 odstotno proizvodnjo tako v primerjavi z načrtom kot s preteklim letom. Na slabšo proizvodnjo je vplivala nizka rast v PE Titanov dioksid in Kemija Mozirje, kjer je bila proizvodnja dosežena pod povprečjem podjetja, kar tudi Metalurgij in Kemija Celje z nad 80 odstotki in Grafika z 94 odstotki nad preteklim letom, niso uspeli nadoknaditi.

Četudi je bila preskrbljenost s surovinami vse leto zadovoljiva, se je morala proizvodnja prilagajati razmeram na trgu in je začela padati že v drugem trimesečju.

Nekoliko drugače kot proizvodnja se je gibala prodaja, ki je bila dosežena v višini 1.290 milijonov din. V količinskem obsegu zaostaja za letom 1989 za 26 odstotkov in 32 odstotkov za planom, vrednostno pa 29 odstotkov za planom.

Od skupne realizacije je bilo na domačem trgu prodanih za 781 milijonov din ali 60,6 odstotkov. V količinskem obsegu tako nismo dosegli plana. Če upoštevamo, da je bila priznana rast cen industrijskih izdelkov v Jugoslaviji preko 61 odstotkov lahko ugotovimo, da se naše cene niso gibale skladno z navedeno rastjo in so več ali manj stagnirale.

Na obseg prodaje na domačem trgu so zelo vplivale splošne razmere, saj je mesečni obseg prodaje od 70 do 80 milijonov din v začetku leta padel na 40 do 50 milijonov konec leta. Splošna kriza v državi je povzročila, da so tudi naši kupci postali nelikvidni in se je začela selekcija pri prodaji, kar je zelo vplivalo na prodajo. Kljub vsem naporom, kompenzacijskim poslom in celo blagovni menjavi, je obseg neplačane realizacije ob zaključku leta dosegel približno trimesečno prodajo. Še večji padec kot na domačem tržišču je zabeležen v izvozu, saj se je zmanjšal iz 62 odstotnega deleža v

skupni prodaji za leto 1989 na 39,4 odstotni. Vrednostno smo izvoz sicer še dosegli s 64 odstotki, vendar v količinskem obsegu zaostajamo 43 odstotkov za planom in 39 odstotkov za preteklim letom. Glede na to, da je v obeh letih bil največji izvoznik Titanov dioksid s 85 odstotki vsega izvoza in je njegov izvoz dosegel samo 59 odstotkov planiranega, je to imelo največji vpliv na izvozne rezultate sploh. Izvažali so tudi v Metalurgiji, Kemiji Celje, Grafiki in Veflonu, vendar kljub dosti ugodnejšim indeksom izvoza, navedenega izpada niso nadoknadili.

Stagnacija v izvozu je narekovala tudi prilaganje uvoza, ki je bil v letu 1990 29,2 milijona dolarjev, od tega 68 odstotkov za potrebe tekoče proizvodnje. Stopnja pokritja konvertibilnega uvoza z izvozom je bila 1,06, kar pomeni dobrih 1,7 milijonov konvertibilnih dolarjev, stopnja pokritja je bila 1,47 in se je v primerjavi z letom 1989 izboljšala.

Stroški so naraščali hitreje kot prihodek, vendar so se vrednosti surovin in materiala v glavne prilagajale obsegu in vrednosti proizvodnje in prodaje, hitreje pa so naraščali vsi ostali tako imenovani režijski stroški, ki so se gibali neodvisno od gibanja proizvodnje in prodaje. Tako so hitreje naraščali stroški amortizacije, drugi nematerialni stroški in osebni dohodki. Ti so za planiranimi vrednostmi zaostajali samo za 3 odstotke.

Skupni prihodek je znašal 1.587 milijonov din in je zaostajal za planom za 16 odstotkov. Nižji je bil tudi dohodek. Iz dobička so bile v celoti pokrite obveznosti in večina osebnih dohodkov, tako da je izkazana izguba v višini 11 milijonov din, ki se bo pokrivala iz lastnih virov rezerv. V letu 1990 nismo ustvarili akumulacije, niti skladov skupne porabe.

Med letom se je tudi poraba sredstev za družbeni standard prilagajala možnostim. Reševali smo problematiko stanovanjske izgradnje, za druge namene skupne porabe pa porabili 15,5 milijonov din. Na splošno lahko rečemo, da je bilo v razmerah v gospodarstvu, v našem podjetju za socialno varnost dokaj dobro poskrbljeno.

Na kadrovskem področju se je število zaposlenih zmanjšalo za 186 delavcev. Nekoliko se je izboljšala kvalifikacijska struktura. Izkoriščenost delovnega časa v primerjavi z letom prej se je poslabšala za 5 odstotkov, predvsem na račun bolezenskih izostankov. V letu 1990 še nismo pošiljali delavce na obvezne dopuste in čakanje, razen koriščenja rednih letnih dopustov. Izpadi v proizvodnem in poslovnem procesu so se reševali s prerazporejanjem delovnega časa, ki smo ga v začetku leta znižali na 40 ur tedensko.

Lansko leto je bilo leto prilaganja gospodarski politiki in uvajanja varčevalnih ukrepov znotraj podjetja. Racionalizirano je bilo zaposlovanje, nabava se je prilagajala proizvodnji in prodaji, pospeševala se je prodaja v izvoz, tudi za ceno doseganja nižjih cen, omejevala so se investicijska vlaganja ter stroški za tekoče in investicijsko vzdrževanje,

varčevalo se je z energetskimi viri in podobno. Kljub slabše izkazanemu poslovnemu rezultatom, je bilo leto 1990 zaključeno dokaj uspešno.

Marija Bernjak
Vodja poslovno informacijske službe

Likvidnost podjetja

Ob vse slabših pogojih poslovanja zaradi razmer v Jugoslaviji in ekonomske politike, je izredna likvidnostna kriza povzročila masovno nelikvidnost gospodarstva. Naraščajoče neporavnane obveznosti je mnoga podjetja pripeljalo do stečaja. Ti vplivi močno ogrožajo tudi likvidnost našega poslovanja. Kljub manjšemu obsegu imamo še vedno večje terjatve od obveznosti. Naša solventnost (sposobnost poravnave obveznosti ob dospelosti) je tudi še vedno zgledna, saj nam potrebe pri preskrbi s surovinami in storitvami, ne dopuščajo poslabšanja.

Skrčene možnosti za doseganje pozitivnih rezultatov tudi ne dopuščajo dodatnih obremenitev, ki so posledica nesolventnosti. Že dosedanji, iz razmer brez našega vpliva, izhajajoči slabši pogoji ohranjanja likvidnosti in solventnosti ogrožajo tudi normalno poslovanje.

Zaradi nespoštovanja finančne discipline v Jugoslaviji je upadla naša prodaja, saj je vse manj kupcev, ki so sposobni svoje obveznosti tudi plačati ali se celo niso sposobni vključevati v medsebojno pobotanje oziroma kompenziranje obveznosti s terjatvami.

V preteklem letu in tudi v bodoče lahko računamo s čistim dotokom denarja samo z izvozom. Kot aktivni izvozniki smo krizna obdobja nelikvidnosti v Jugoslaviji premagovali samo na račun rednih prilivov za izvršeni izvoz.

Samo majhen del naših obveznosti lahko poravnavamo s pobotom terjatev, glavnina pa je

odvisna od plačil denarnih sredstev iz žiro računa. Dosedaj smo finančne tokove obvladovali do te mere, da smo možnosti za blokado sredstev na žiro računu zminimalizirali na z zakonom določene obveznosti in garantirane dolgoročne ter kratkoročne devizne obveznosti.

Prav tako smo pravočasno zminimalizirali financiranje poslovanja s tujimi sredstvi in se tako obvarovali velikih obremenitev zaradi inflacije in devalvacije, ki bi v nasprotnem povzročilo slabšo solventnost in celo nelikvidnost.

Usklajeno delovanje vseh vitalnih poslovnih funkcij, s sprotnim predvidenjem in preverjanjem dejanske realizacije predvidenega v preteklosti in v prihodnje je pogoj, da bomo pravočasno ukrepali v primeru blokade sredstev na žiro računu.

Marija Kolarič

Dagmar ŠUSTER v Celju

»Gospodarski sistem se v kratkem lahko sesuje«

»Karkoli bi ta trenutek spremenili, gospodarstvo do polletja ne bi prišlo k sebi. Če pa hitro ne bomo kaj naredili, je tudi drugo polletje zamujeno.« Tako je dejal Dagmar Šuster, predsednik Zvezne gospodarske zbornice ob pogovoru z novinarji 25. februarja v Celju, ob kavici in soku, katerega je omogočila Zlatarna Celje.

Razloge za propad gospodarstva v Jugoslaviji - politična negotovost in zapleti, popolna blokada blaga in denarja, ekonomska politika - še Japonci, če bi bili tu, ne bi mogli odpraviti. Položaj je bil že lani nenormalen, v letošnjem januarju pa kaže še slabše. Letos grozi dodatni padec proizvodnje (januarja 18 % v Jugoslaviji, v štirih republikah kar preko 20 %), padec

izvoza je v januarju še posebej velik, povečala se je poraba, posebno javna. Kot je dejal Dagmar Šuster, se preko zborničnega sistema, ki je zadnje čase malo pridobil na veljavi, odločno in nekompromisno prizadeva opozoriti na te probleme. Kajti, kot pravi, posledice bodo dolgoročne, ceno pa bomo plačali vsi, kakršnakoli bo že bodoča ureditev. V političnih zapletih

se namreč premalo upošteva ekonomsko področje.

Za rešitev iz tega položaja je predsednik nakazal devet elementov zborničnega modela ekonomske politike, ki bi morali zaživeti takoj: zaustaviti padec proizvodnje, povečati likvidnost oziroma zagotoviti prehodnost denarja in blaga, zagotoviti ambiciozno in izenačeno monetarno politiko (omogočiti razmejitvev denarja med gospodarstvom in negospodarstvom), zmanjšati realne obresti in opraviti delno sanacijo bank ter uvesti konkurenco, zmanjšati osebno porabo za 10 %, javno porabo za 20 %, spremeniti kurz tako, da se zagotovi povečanje izvoza ob hkratni zaščitni politiki uvoza, uvesti socialne programe, in na koncu izpeljati prestrukturiranje in lastništvo.

Poudaril je, da je potrebno storiti čimprej, da pa Markovičeva teza, da bi vse vrnili na začetek, ni realna. Ob vsem tem kar se še dogaja, nespoštovanju pravne države, enostranskosti in samovolji republik, si slovenski gospodarstveniki želijo jugoslovanski prostor. Če tega ne zagotovimo, se bomo sesuli. Na vprašanje, kaj bo z gospodarsko zbornico ob razdružitvi Jugoslavije, je Šuster dejal: »Če ne bo nobene oblike združenja, tudi najbolj ohlapne ne, tudi GZJ ne bo.«

MG

Plan je spremenljivka

Letošnje leto se ne bo odlikovalo s spektakularnimi rezultati. Potrebno bo varovati doseženo, izvajati gospodarsko reformo in antiinflacijski program, ustaviti padec in spodbuditi proizvodnjo, pospešiti spremembo gospodarske in lastninske strukture in zmanjšati socialne probleme. Tako torej kot je zastavljena vsebina ekonomske politike za to leto.

Ukrepi in reformski zakoni so v glavnem že detaljno razdelani. To so devizni, carinski, zunanjetrgovinski, Zakon o davku na promet in drugi predpisi. Za gibanje gospodarstva bo pomemben tudi predloženi zvezni proračun in vzporedni zakoni za njegovo izvedbo. Po plebiscitu pa bodo še bolj kot zvezna zakonodaja, vplivali na poslovanje podjetij republiški predpisi in odnosi do gospodarstva.

V ZIS-u so prepričani, da bo, pod pogojem, da se bo prestrukturiranje v letošnjem letu okrepilo, ekonomski politiki lažje, da obdrži rezultate iz leta 1990, ker so strukturne spremembe osnovna metoda razvoja, brez česar, gledano na dolgi rok, niti ne more biti stabilizacije. Zato se morajo vse oblike porabe gibati v stabilizacijskih okvirih, da prekoračitve ne bi, kot v letu 1990, pojedle investicije. Izkoristiti bo potrebno za razvoj že angažirana tujja sredstva in pospešiti skupno vlaganje s tujim firmami.

Razvojni kriteriji, ki morajo biti upoštevani pri izgradnji nove gospodarske strukture so: dobiček, izvozne možnosti, tehnološki razvoj v smeri varčevanja z energijo, surovine, zaščita življenjske okolice itd.

Največ zavisi koliko bomo produktivni, racionalni in gospodarsko konkurenčni s tistimi, s katerimi trgujemo.

Ne glede na to, da je v teh negotovih časih vprašljivo načrtovanje, smo v našem podjetju že proti koncu lanskega leta začeli s pripravami za izdelavo plana, katerega cilji so:

POVEČATI PROIZVODNJO - proizvesti več kot lani. V okviru tega cilja že delamo analize možnosti obstoja določenih proizvodov, ki so že dalj časa nerentabilne, vendar v teh spremenljivih časih, ko je gospodarstvo obremenjeno s pretiranimi obveznostmi, ne bi bilo prav, da bi takoj ukrepali z najbolj ostrimi ukrepi. Tako v planu še zadržujemo proizvodnjo, ki v celoti pokrivajo stroške surovin in materiala ter energije in vsaj deloma tudi režijske stroške z osebnimi dohodki ter prispevki.

Ker je čedalje večji poudarek na ekološko čisti proizvodnji, se še naprej trudimo, da bi obdrža-

li in povečali proizvodnjo, ki je prijaznejša okolju. Nekaj proizvodov je bilo ukinjenih v okviru ekonomske in ekološke sanacije Cinkarne, za ostale še iščemo rešitve.

POVEČATI FIZIČNI IN VREDNOSTNI OBSEG PRODAJE IN ZMANJŠATI ZALOGE

Razmere na domačem tržišču so v zadnjem času tako negotove, da je težko točno napovedati, kaj se bo na splošno še lahko prodajalo, še bolj pa, kaj bo tudi ob vsesplošni nelikvidnosti plačano. Kljub temu ocenjujemo, da se bo prodaja povečala. Enako velja za prodajo v izvoz, kjer načrtujemo nekoliko večjo rast v primerjavi s preteklim letom kot pri domači prodaji, vendar bo potrebno veliko naporov, da bo to tudi uresničljivo. Naš cilj je izvoziti več kot za 46 milijonov dolarjev proizvodov in to v glavnem na konvertibilno področje.

PRILAGODITI NABAVO SUROVIN POTREBAM PROIZVODNJE in držati zaloge na racionalni višini tako iz vidika potreb proizvodnje kot iz vidika vezave likvidnostnih sredstev. Prednost bo imela nabava za tekoče potrebe proizvodnje in nujnega vzdrževanja objektov. Prav tako se načrtuje pregled vseh nekurantnih surovin in materiala ter tistih, ki so že dalj časa na zalogi, da se uporabijo ali odprodajo.

IZBOLJŠATI POKRITJE UVOZA Z IZVOZOM in tako izboljšati devizno bilanco, kar bi z uresničevanjem načrtovanega izvoza in prilagajanjem uvoza, bilo tudi dosegljivo.

RACIONALIZIRATI ZAPOSLOVANJE IN POVEČATI PRODUKTIVNOST.

Znižanje števila zaposlenih načrtujemo povsod tam, kjer se zmanjšuje obseg dela in se bodo ukinile nekatere nerentabilne proizvodnje. Vzporedno s stanjem proizvodnje se načrtujejo racionalizacije zaposlovanja tudi vzporednih dejavnosti.

Na kadrovskega področju se pripravlja program aktivnosti za primer, če se bo stanje v gospo-

darstvu in v podjetju še občutneje poslabšalo in zaposlovanja ne bo mogoče več reševati samo s prerazporejanjem delavcev in obveznim koriščenjem dopustov. Pri tem se bodo upoštevali vsi parametri socialne politike, tako da se bo v danih možnostih izbralo najugodnejšo možno rešitev.

Vsi ostali cilji so v pogojih poslovanja leta 1991 odvisni od uresničevanja navedenih ciljev. Nekateri od teh so:

- izboljšanje kakovost proizvodov, predvsem tistih, ki niso v okviru predpisanih standardov in so tržno zanimivi tako doma kot v tujini;
- izboljšanje stopnje likvidnosti ter izraba možnosti v okviru odpiranja trga kapitala in vrednostnih papirjev;
- prilagoditi organizacijo podjetja novim zakonskim predpisom in pogojem gospodarjenja ob vsesplošni privatizaciji podjetij;
- izboljšanje izkoriščenosti delovnega časa in proizvodnih zmogljivosti;
- zaposlovanje visokostrokovnega deficitarnega kadra, izobraževanje obstoječih kadrov in prekvalifikacija, kjer se bo to izkazalo za potrebno;
- izboljšanje vseh indikatorjev poslovne uspešnosti: produktivnost, ekonomičnost in rentabilnost;

Letos dajemo večji poudarek doseganju ekonomskih ciljev, ker so nas pogoji gospodarjenja proti koncu preteklega leta pripeljali v poslovanje na robu rentabilnosti. Prvi pogoj za boljši socialni položaj delavcev je urejeno poslovanje podjetja. Vsi ostali cilji na področju razvoja, investicijske dejavnosti, vlaganja v varovanje okolja in zraka ter prilagajanje informacijskih sistemov in orodij tem ciljem bodo podrobneje obdelani v posameznih programih dela.

Kljub črnogledim napovedim v slovenskem gospodarstvu in ne preveč obetajočim napovedim za naše podjetje pa pričakujemo, da bodo za gospodarstvo še nastopili boljši časi. V prehodnem obdobju, pa bomo morali skupno prenašati ukrepe, ki bodo nujni zaradi preživetja kriznih časov.

Marija Bernjak
Vodja poslovno informacijske službe

SPOSOBNOST, DA LAHKO DANES MISLIŠ DRUGAČE, KOT SI MISLIL VČERAJ, JE TISTO, PO ČEMER SE PAMETNI LJUDJE RAZLIKUJEJO OD NEUMNIH.

Steinbeck

S te višine položaj niti ni tako slab!

Najboljši poklici

Po statističnih podatkih je bilo v Sloveniji decembra leta 1989 31,4 odstotkov nekvalificiranih, 29,7 odstotkov kvalificiranih, 20,3 odstotkov s srednjo izobrazbo, 8,1 odstotkov z visoko izobrazbo, 5,7 odstotkov vodilnih delavcev in 4,9 odstotkov delavcev z višjo izobrazbo.

V statičnem raziskovanju je bilo zajetih 14,6 % delavcev v organizacijah in skupnostih (razen v zasebni lasti). Od vseh teh jih je imelo največ poklic nekvalificiran delavec, ekonomski tehnik, prodajalec v trgovini, snažilka, šivalec tekstilne konfekcije, individualni poslovni organ. Najmanj jih je imelo poklic destiler, dentist, radijski in TV napovedovalec, ladjedelniški tehnik, delavec v predelavi nafte, izdelovalec cigaret (zajetih manj kot 30 delavcev)

Če primerjamo neto OD za določene poklice leta 1989 in povprečni OD v Sloveniji istega leta, so na vrhu razpredelnice poklici ladijski kapitan dolge plovbe, ladijski pomorski strojnik, predsednik kolegijskega poslovnega organa, profesor fakultete - visoke šole, zdravnik specialist, pilot v zračnem prometu, najnižje pa so poklici: frizer - brivec, loščilec, snažilka, sobarica, pečar - oblagalec s ploščami, šivalec tekstilne konfekcije.

Vir: ZRS za statistiko, Ljubljana

KADROVSKE VESTI

Izstopi v novembru in decembru '90

Irena Perčič, sam. refer. den. fin., Pos. finančna služba, sporaz. Dušan Aškerc, vodja prodaje, DE Marketing sporazumno, Goran Kosič, I. valjač, Metalurgija, disciplinski odpust, Robert Pečnik, pripravnik VI. stopnje, Vzdrževanje, potek dela za dol. čas. Silvija Hren, referent, posebna finančna služba, potek dela za določen čas, Tomaž Kenda, gumar, Veflon, sporazumno, Nezir Ukaj, I. rezalec, Metalurgija, umrl.

Vstopi v novembru in decembru '90

Tomaž Benčina, dipl. ing. metalurgije, pripravnik VII. stopnje, Metalurgija, Jože Šumečnik, upravljalec naprav za met. obd. izdelov. barv in premazov, Kemija Mozirje

VPRAŠALNIK

VPRAŠALNIK

Povejte nam vaše mnenje ...

Vprašujemo vas, kako se počutite v podjetju. Glede na to smo napisali nekaj dejavnikov, ki so za vas lahko različno pomembni in vplivajo na vaše počutje. Prosimo vas, da jih razvrstite po vašem vrstnem redu. (Najpomembnejšemu pripišite številko 1, naslednjemu 2. itd., najmanj pomembnemu pa številko 7)! Izrežite ali pa fotokopirajte pošljite v uredništvo!

- _____ MEDSEBOJNI ODNOSI
- _____ DOBRO VODSTVO
- _____ MOŽNOST NAPREDOVANJA
- _____ UVELJAVLJANJE KREATIVNOSTI
- _____ OSEBNI DOHODKI
- _____ DRUŽBENI STANDARD
- _____ VARNOST ZAPOSLOTITVE
- _____ OSTALO - navedite: _____

Pozor!

Pod vprašalnik čitljivo napišite vaše ime, priimek in naslov. Zakaj? Med odgovori bomo namreč izžrebal srečneža, ki bo prejel nagrado.

Načrte doseči le z zmanjšanjem stroškov

Poslovno leto 1990 smo zaključili v pogojih, ki ne dajejo osnove za optimistično napoved v letošnjem letu. V našem jugoslovanskem prostoru že nekaj časa prevladujejo razmere, ki silijo podjeteja, da večino časa namenjajo urejanju tekočih likvidnostnih problemov, kar precej vpliva na zmanjšanje obsega poslovanja. Težave, ki so posledica soočanja s tržno ekonomijo, je v zadnjem času poglobila še velika finančna zapora srbskega tržišča z uvedbo depozita. Finančna nedisciplina je vedno večja. Vse to in še običajni padec izdelkov sezonskega značaja, se odraža tudi v naših rezultatih, še posebej v novembru in decembru.

KLJUB VSEMU SMO SI ZA LETOŠNJE LETO POSTAVILI PLAN PRODAJE, KI SE LE DELNO RAZLIKUJE OD LANSKEGA!

Bistvenega povečanja prodaje ne predvidevamo za nobeno skupino izdelkov, medtem ko za nekatere, kot na primer zamak, žveplovo kislino, barvite, organska barvila, načrtujemo celo nižjo prodajo. Predvidevamo, da bodo postavljeni plani dokončni. Spremembe bi utegnile nastopiti le na področju prodaje grafičnih plošč in preparatov, če bi se položaj na srbskem tržišču še bolj zaostрил, saj obsega srbsko tržišče 25 do 30 odstotkov v strukturi prodaje teh proizvodov. Na prodajo ostalih pa poslabšanje politične situacije s Srbijo ne more več toliko vplivati, ker je že sedaj v strukturi prodaje Srbija zastopana minimalno.

KAKO BOMO URESNIČILI POSTAVLJENI NAČRT?

ZAČRTANI CILJ MARKETINGA ZA LETO 1991 JE 100 Odstotna realizacija količinskega plana prodaje na način, ki bo zagotavljal pokrivanje stroškov proizvodnje in prodaje (prvo in drugo pokritje).

Za to leto naše možnosti nastopa na trgu niso preveč obetavne. Hudo se bomo morali potruditi, da bomo zagotovili načrtovani obseg prodaje. V Marketingu načrtujemo naslednje:

- iskanje najugodnejših nabavnih poti,
- iskanje ustreznih kompenzacijskih poslov, to je zagotovitev plačil s prodajnimi artikli Cinkarne,
- izterjave terjatev (plačil),
- iskanje tistih prodajnih poti, pretoka blaga, ki bodo nudile najboljše možnosti premoščanja pričakovanih finančnih težav v letu 1991 (veleprodaja,

maloprodaja...),

- nadaljevanje že utečene aktivnosti na področju pospeševanja prodaje v obliki sejmov, seminarjev itd.

Zaradi spremenjenih delovnih pogojev pa načrtujemo tudi nekaj sprememb v organizaciji dela.

Vse to bomo lahko uspešno izvajali le, če bomo v Cinkarni rešili osnovni problem, to je ZNIŽANJE MASE FIKSNIH STROŠKOV. Glede na nekatera pričakovana povišanja stroškov, kot so energija in dodatne obremenitve osebnih dohodkov, pričakujemo še dodatno zvišanje že tako previsokih cen naših izdelkov. To je v nasprotju z vsemi opredelitvami za Evropo, za tržno gospodarstvo, suvereno Slovenijo. Te opredelitve namreč zahtevajo vsebinske spremembe v načinu poslovanja posameznih podjetij. Če ne bomo čimprej začeli reševati problem stroškov proizvodnje, obstaja velika nevarnost, da naših izdelkov doma ne bomo mogli več prodati po ceni, ki bi pokrila stroške proizvodnje in prodaje. Ker smo izpad dohodka zaradi nižjih cen v izvozu že do sedaj delno pokrivali s prodajo doma, se lahko v primeru izpada prodaje na domačem trgu dohodkovnost prodaje bistveno zniža.

NAJBRŽ NI NIKOGAR PRI NAS, KI BI V TEM ČASU UPAL NATANČNO NAPOVEDATI, KOLIKO BOMO PRODALI. PROBLEMI SO V GLAVNEM ZNANI. POLOŽAJ BO NAJBRŽ ŠE TEŽJI, KOT SEDAŽ PRIČAKUJEMO. MOŽNOST, DA CILJE DOSEŽEMO, PA BO MNOGO VEČJA, ČE BOMO VSI ZAPOSLENI PO SVOJIH MOČEH PRISPEVALI K BOLJŠIM REZULTATOM DELA.

Borut SEDOVNIK

REBUS

Zm 100 m² " "

Cinkarna postaja tudi trgovina

Naše podjetje je eno od prvih industrijskih podjetij, ki se je odločilo in uresničilo široko prodajo ne le svojih, temveč tudi izdelkov, ki jih ne proizvaja. To je izdelkov, ki jih dobiva preko kompenzacij od podjetij dolžnikov.

Pri nas dobite tudi kolesa, traktorje, metrsko blago in podlogo, brisače, olje, sladkor in še kaj. Vse to prodajajo tudi akviziterji po domovih, odprli pa smo tudi diskontno prodajalno v starem

delu tovarne. Prodaja se odvija preko posameznih programov, vse finančno poslovanje pa poteka preko industrijske prodajalne.

Sabina vam postreže tudi z oblačili

Kemijski program prodaja tudi metrsko blago in podlogo

Darinka in Cvetka preštevata brisače (Made in Taywan)

S prodajo sem zadovoljen

Dušan HERMAN, odgovoren za poslovanje industrijske prodajalne nam je povedal, da je v osmih mesecih obratovanja, trgovina sprejela že preko 4.200 kupcev. V zimskem času, ko pravzaprav ni sezone za naše proizvode, je industrijska prodajalna imela kar 20.000 din prometa dnevno. V lanskih zadnjih petih mesecih so iztržili 1.950.000 din. Samo letos v prvih dveh mesecih je trgovino obiskalo preko 680 potrošnikov. Eden od največjih razlogov so konkurenčne cene. Pričakujemo pa, da bo v naslednjih mesecih prodaja še boljša.

Industrijska prodajalna ima precejšnje prednosti, pravi Dušan, kajti potrošnika lahko

seznanijo o uporabi naših izdelkov, medtem, ko v trgovinah teh informacij, razen pisemnih navodil, ne dobijo. Ima pa maloprodaja še drug namen, da reklamira naš zanimiv proizvodni program. Zato bi bilo dobro, da bi izdelke, ki jih kupujejo, tudi videli. Nek izkušen trgovec, ki ima trgovino že 35 let, je dejal, da bi zagotovo imeli 30 odstotkov več strank, če bi blago lahko videli.

Takšen kontejner je pravzaprav rešitev v sili, ko stranka kupuje na odprtem prostoru. Poleg tega je oteženo parkiranje avtomobilov, saj se jih večina pripelje z lastnim prevoznim sredstvom.

Naši prodajalci, ki so se čez noč morali preleviti v zelo ustrezljive in prijazne delavce, si želijo izboljšanje pogojev dela. Zelja pa, ki jo je izrekel Dušan Herman, da bi imeli na voljo vozilo, s katerim bi lahko dostavljali in na ta način plasirali proizvode privatnim trgovinam, bi najbrž še povečala promet.

Takole pa prodajajo pred vratarnico drugi

V primeru »čiste« blokade

Tisti, ki razlagajo, da je Slovenija v južnih republikah kupovala veliko reči po cenah, višjih od svetovnih in prodajala tja marsikaj, česar po takih cenah ne bi mogla nikjer drugje, imajo prav, čeprav so nasproti temu še druge resnice. To dejstvo nekako velja tudi za Cinkarno. Največji

delež na tem tržišču - kar 30 odstotkov realizacije grafičnega programa - ima PE Grafika. Ta je lani iztržila od 5 do 6 milijonov din. Za primerjavo navajamo ceno ene tiskarske plošče. Ki dosega v Italiji 6.500 Lit, v Srbiji pa 10.000 Lit.

V tem primeru lahko ugotovimo, da je prihodnost še vedno obrnjena na »izvoz« v Srbijo. Torej nam prekinitve gospodarskih stikov z drugimi republikami ne bo prinesla lepih časov, kajti podjetja, ki so živelja od visokih cen na jugoslovanskem trgu se bodo morala prestrukturirati ali pa ...

Travmatizem v Cinkarni

Telesne poškodbe, kot posledica nesreč pri delu so po številčnosti, vzrokih in posledicah ter po ekonomski škodi, ki jo povzročajo, eden izmed osnovnih družbenih in socialno medicinskih problemov. Travmatizem prizadeva vse delavce, od pričetka dela pa do upokojitve, ter s tem zmanjšuje produktivnost delavcev, močno vpliva na povečanje zdravstvenega absenzizma in je lahko vzrok delovne invalidnosti.

V tem članku vas želim seznaniti s poškodbami pri delu v našem podjetju. Podatki, ki so uporabljeni, izhajajo iz evidenc ambulante prve medicinske pomoči, kjer delavci - poškodovani pri delu, dobijo prvo in pogostokrat tudi dokončno strokovno pomoč.

Ambulanta prve pomoči pa se ne ukvarja samo s poškodbami pri delu, temveč nudi zaposlenim delavcem tudi druge zdravstvene storitve. Prav tako pa izvaja nekatera dela s higiensko-epidemiološkega področja.

Pri delitvi poškodb po tem, ali so se pripetile pri delu ali izven dela, je upoštevana definicija, po kateri so pri delavcih:

- poškodbe pri delu tiste, ki so se pripetile na delovnem mestu, ter na poti na delo in z dela
- poškodbe izven dela pa so vse ostale, t.j. tiste, ki so se pripetile v prostem času

Gibanje celotnega obiska v ambulanti prve medicinske pomoči v letih 1986-1990

Leto	1986	1987	1988	1989	1990
Št. zaposlenih (31.12.)	2415	2397	2326	2251	2065
Št. obiskov	3136	2459	2648	2652	2005
%	129,8	102,6	113,8	117,8	97,1

DINAMIKA POŠKODB PRI DELU

Število poškodb pri delu glede na število zaposlenih (1986-1990)

Leto	1986	1987	1988	1989	1990
Št. zaposlenih (31.12.)	2415	2397	2326	2251	2065
Št. poškodb pri delu	269	269	363	360	383
Na 100 zaposlenih	11,1	11,1	15,6	16,0	13,7

Če primerjamo podatke iz leta 1986 in 1990, vidimo, da so poškodbe pri delu narasle za 2,6 %. V primerjavi z letom 1989 pa so se zmanjšale za 2,3 %. Povprečno število poškodb pri delu znaša za obdobje 1986-1990 13,5 na 100 zaposlenih na leto.

V letu 1990 se je pri delu poškodovalo 283 delavcev ali 13,7 % na 100 zaposlenih. S starostjo delavcev pogostnost poškodb pada. Največji travmatizem beležimo pri delavcih v starosti od 25 - 29 leta in znaša 24,7 % na 100 poškodovanih.

Med poškodbami so na prvem mestu opekline (termične in kemične). Na 100 poškodovancev je v letu 1990 imelo 35,3 osebe te vrste poškodb. Po pogostosti sledijo laceracije (raztrganine) in na tretjem mestu tuji. Te tri skupine predstavljajo kar 69,8 % vseh poškodb pri delu.

Očesne poškodbe na 100 poškodovancev 1986-1990

Leto	1986	1987	1988	1989	1990
Št. pošk. pri delu	269	267	362	360	283
Št. očesnih poškodb	118	109	158	160	102
%	43,9	40,8	43,6	44,4	36,0

Po posameznih delih telesa je največ poškodb na očeh. Sledijo poškodbe prstov na rokah. Skupno predstavljajo 55,2 % vseh poškodb.

Med hude in pogoste poškodbe očesa spadajo kemične poškodbe, pri katerih je hitra in pravilna prva pomoč odločilnega pomena za nadaljnje zdravljenje. Najpogostejše gre za opekline z žvepleno kislino, solno kislino, nekoliko redkeje pa so opekline z lugi.

Največ poškodb pri delu je bilo v PE Vzdrževanje (20,7 na 100 zaposlenih), in so se v primerjavi z letom 1989 povečale za 5,2 %. Sledi PE Metalurgija s 17,5 poškodbami, Kemija Celje z 12,7, Veflon z 8,2, Grafika 6,3, strokovne službe 5,7, Titanov dioksid 5,4, Transport 3,9, in Energetika z 2,9 poškodbami na 100 zaposlenih.

Zaradi narave dela lahko v našem podjetju računamo tudi na množične poškodbe (npr. pri eksplozijah), kakor tudi na težje poškodbe (obsežne opekline, padci z višine ...) in zastrupitve (organska topila ...), pri katerih lahko nastopi smrt kmalu po poškodovanju ali zastrupitvi. Prav zaradi tega morajo biti ukrepi, ki ohranjajo življenjske funkcije pacienta vedno storjeni že na kraju nezgode ali zastrupitve. In prav to je prednost tako organizirane strokovne prve medicinske pomoči, kot jo ima naše podjetje.

Poškodbe kot posledica nezgod pri delu, pomenijo zaradi relativno velikega števila, velike izgube delovnih dni, možnih hudih posledic za zdravje posameznika, invalidnosti, izgube produktivnosti ter končno velikih stroškov zdravljenja, veliko breme za našo, že tako revno družbo. Zato je potrebno, da v kar največji možni meri preprečujemo nezgode pri delu in zmanjšujemo posledice zaradi nastalih poškodb.

To pa nam lahko uspe samo z:

- hitro, pravilno in uspešno strokovno prvo medicinsko pomočjo
- dobro organizirano službo za varstvo pri delu
- angažiranjem vodilnih delavcev posameznih PE za dosledno izvajanje določenih nalog varstva pri delu
- izobraževanjem in motivacijo delavcev pri preprečevanju nezgod (zaščitna sredstva, vinjenost pri delu ...)

Na podlagi vsega navedenega pa se na koncu sprašujem: »Ali Cinkarna res ne potrebuje strokovne prve medicinske pomoči?«

Oto SLAPNIK

Ob rob

H₂SO₄ - smrtno nevarno Primer GORKIČ

V slovenskem časopisju lahko vedno znova preberemo kakšen nov članek o Cinkarni, ki le redkokdaj ni naravnano negativno. V javnosti takšno branje daje vtis, da smo najslabša tovarna na Balkanu. To naše delavce zelo žalosti, saj dobro vedo, da veliko napi-saneja ni res.

Tako smo zadnjega januarja v »Novi dobi« spet lahko prebrali neko žalostno zgodbo Metalnina delavca Dušana Gorkiča, ki naj bi v šestih mesecih, kolikor naj bi delal na oddelku žveplove kisline, hudo zbolel na pljučih. Očitki letijo na Cinkarno, da proizvaja poklicne invalide. To je znano dejstvo, zakaj bi iskali druge krivce. Nekaterim pa žal škodi že to, da vidijo napis H₂SO₄, pa že zbolijo! Vsako stvar se konec koncev da narediti dramatično, važen je le pravi zorni kot.

Naš namen ni oporekati vsem navedbam v članku, želimo le pojasniti resnico tistim našim delavcem, ki D. Gorkiča ne po-

znajo, lahko pa bi verjeli tistim, ki so zgodbi nasledili.

Paradoks je v tem, da je to delavec, ki je v Cinkarni delal le 35 delovnih dni in to ob koncu leta 1989. Ostalih pet mesecev, je bil v staležu. Ing. Gašparič iz Metalnine službe za varstvo pri delu v pismu, katerega je poslal Dr. Červenjaku v Topoliščico, pojasnjuje tudi, da je že po 37 dneh, ko je prišel v Metalno, nastopil stalež. Očitno je pri zdravniškem pregledu s 13. 10. 1988 svojo bolezen, za katero očitno boleha že od prej, zatajil. Poleg tega je celo sam prosil, da ga premestijo v Cinkarno.

Pismo, ki ga je poslal svojemu nadrejenemu, priča o tem:

Spštovani!

Tovariš ing. Šket, to pismo vam pošiljam s prošnjo. Včeraj sem prišel iz bolnišnice, kjer sem bil na operaciji sinusov in polipov, verjetno bom imel še en operativni poseg. Primarij na ORL dr. Kopitar mi svetuje, da po zdravljenju za nekaj časa ne delam na vetrovnem, hladnem delovnem mestu, ker se mi bo nasprotno povrnilo vnetje in poslabšal sluh.

Zato se obračam na vas s prošnjo, da me za določen čas premestite iz HE Višegrad v Cinkarno Celje, kjer ima Metalna stalno vzdrževanje.

Bolezen, ki jo imam, kronično vnetje sinusov, polipov in križa je še iz dela na ladjah, vendar sem si dosedaj lajšal bolečine s kapljicami in tabletami, dokler ni bil potreben operativni poseg. Po posvetu z zdravnikom sem se odločil da vam osebno pišem in prosim, da se moji prošnji ugod.

V pričakovanju pozitivnega odgovora, se vam lepo zahvaljujem.

Tovariški pozdrav!

Dušan Gorkič

Preživimo lahko le z izvozom

Pogovarjali smo se z ekonomistom Ivanom Federnsbergom, vodjem izvoza

Medtem, ko smo se še predlani lahko hvalili z visokim izvozom, smo lani že doživeli spremembo. Močan vpliv združitve obeh Nemčij je povzročil velik padec izvoza titanovega dioksida, katerega delež je v strukturi podjetja več kot prepolovljen. Ostale proizvodnje, ki imajo dobre izvozne rezultate, tega izpada niso uspeli nadoknaditi. Spriči takšnih razmer nas toliko bolj zanimajo izvozne perspektive.

Naš današnji sogovornik z osemletno prakso na izvoznem področju v Emu in štiriletnem delu kot vodja oddelka deviznega finansiranja v Cinkarni, je Ivan FEDERNSBERG, ki je delo vodenja izvoza prevzel z začetku letošnjega leta. Prijazno nam je odgovoril na naša vprašanja. **CINKARNAR: Vrsto let smo si prizadevali, da bi bil izvoz na prvem mestu, torej pred domačo prodajo. Toda lani se je tehnica obrnila. Ali menite, da imamo v izvozu še kakšne perspektive?**

FEDERNSBERG: Kot je znano, se je tehnica res obrnila zaradi bliskovitih političnih sprememb v vzhodni Nemčiji, kamor smo plasirali 57 odstotkov celotne proizvodnje titanovega dioksida. Zaradi hitre združitve je bilo vzhodnonemško gospodarstvo nepripravljeno na soočanje s kakovostnim blagom iz zahoda, ki je preplavilo tržišče in prisililo proizvajalce k zmanjšanju proizvodnje. Dodatno k temu so bile pretrgane blagovne zveze s Sovjetsko zvezo, ki so našega partnerja, firmo LACUFA AG prisilile k drastičnemu zmanjševanju proizvodnje, kar se je odrazilo v zmanjšanih nakupih našega titanovega dioksida. Naj še enkrat poudarim, da so bile spremembe nepričakovano hitre in nam niso omogočile dovolj časa za prilagajanje.

Dodatno k temu so največji svetovni proizvajalci aktivirali dodatne zmogljivosti kot odgovor na presežno povpraševanje po titanovem dioksidu v zadnjih letih, kar je spremenilo odnose na tržišču v prid porabnikom in se rezultiralo v drastičnem padanju cen.

V takšnih razmerah in zaradi pomembnosti deleža izvoza titanovega dioksida v skupnem izvozu Cinkarne, je zmanjšanje izvozne realizacije v skupni realizaciji logično in ga kratkoročno ni mogoče preprečiti.

CINKARNAR: Prva violina izvoza je titanov dioksid. Če bomo izboljšali kakovost teh proizvodov, kakšne so perspektive za naš delež prodaje?

FEDERNSBERG: Ta trditev je točna, tako trenutno, kot v perspektivi. Za dosego ugodnih rezultatov pa se bomo morali z ustrežno organizacijo prilagoditi novo nastalim razmeram. Izboljšanje in ustalitev kakovosti proizvodov je skupaj z brezhibnim pakiranjem in embalažo nujen predpogoj vseh ostalih aktivnosti na tržišču. Te bodo morale biti po mojem mnenju usmerjene predvsem v kompleksno obdelavo končnih porabnikov. Pod tem mislim na razne redne komercialne obdelave, tudi na nudenje tehnične pomoči naših pospeševalcev in vključevanje strokovnjakov s področja kontrole, kvalitete in tehnologije. Ta način bi omogočil neposredno sprego med proizvodnjo in zahtevami tržišča, kakor tudi transparentnost vseh bistvenih pogojev in trendov, ki v določenem obdobju veljajo na posameznih tržiščih. Takšen način mora biti naša trajna naloga in ga bomo seveda kombinirali s plasmanom preko trgovske mreže in lokalnih zastopnikov.

CINKARNAR: Zaradi kakovosti titanovega dioksida smo slišali, da se je zalomilo v Španiji?

FEDERNSBERG: Na tržišču Španije je prišlo do težav zaradi neustreznega pakiranja (težave pri zagonu nove pakirne linije) in zaradi uporabe neustreznega tipa titanovega dioksida. Reagirali smo z obiskom našega pospeševalca in upamo, da težave ne bodo imele dolgoročnejših posledic na tem, za nas zelo zanimivem tržišču. Prav tovrstne težave potrjujejo, da je kompleksna obdelava posameznih tržišč nujna in dolgoročno edina zagotavljala ustrezne rezultate.

CINKARNAR: Ali še potrebujemo sodelovanje predstavništva in drugih trgovskih partnerjev? Svojega predstavnika v Berlinu že od leta 1988 nimamo več.

FEDERNSBERG: Skupno predstavništvo Progres - Cinkarna v Berlinu zaradi že omenjenih sprememb ne opravlja več svoje vsakdanje funkcije - člana v

distribuciji titanovega dioksida v Vzhodni Nemčiji. Podobno je z nekaterimi drugimi povezavami, ki jih je narekovalo deficitarno tržišče titanovega dioksida, ki pa se niso uspeli prilagoditi novo nastalem položaju in ponudbi.

CINKARNAR: Izvozna služba je doslej opravljala bolj ali manj servisno dejavnost. Ali načrtujete kakšne spremembe v strategiji in organiziranosti?

FEDERNSBERG: Izvozna služba je bila organizirana skladno s pogoji na tržišču in se bo organizacijsko prilagajala s strateškimi usmeritvami in organizacijo podjetja in širšega okolja. Kakšne bodo te spremembe, je v splošni negotovosti in spremembah težko točno definirati. V tem prehodnem obdobju je bistveno sodelovanje z obstoječimi strukturami v podjetju (pospeševalci, tehnologi, kontrola kakovosti). Če bomo na ta način dosegli ustrezne rezultate, tudi oblikovanje ustreznih organizacijskih oblik ne bo problematično.

CINKARNAR: Poleg titanovega dioksida velja omeniti vsaj dva izvozna izdelka: cinktitanovo pločevino in tiskarske plošče iz nove linije. Kakšne so perspektive?

FEDERNSBERG: Morda je krivično, da je večina dosedanjega zapisa obravnavala problematiko plasmana titanovega dioksi-

da. Poslovna enota Metalurgija je namreč v letu 1990 izvozila 5.600 ton cinktitanove pločevine, v celoti na težavno tržišče EGS. V letošnjem letu pričakujemo povečanje izvoza na 6.000 ton. Te odločne rezultate neka-ko zakriva dejstvo, da gre za posledice predelave in zato vrednostno ostajajo v senci izvoza titanovega dioksida. Prav tako dosegamo sorazmerno dobre rezultate pri izvozu litopona.

Kar zadeva izvoz grafičnih plošč pa nas glavno delo še čaka. Na osnovi rezultatov testiranja plošč, proizvedenih na novi proizvodni liniji, bomo skupaj z vodstvom podjetja in poslovno enoto ter ustreznimi strokovnimi službami, pripravili program kratkoročnih in dolgoročnih aktivnosti po posameznih tržiščih. Upam, da rezultat ne bo izostal.

CINKARNAR: Kako tolmačite agresivnost prodaje v tujini?

FEDERNSBERG: Na koncu naj še enkrat poudarim, da je ne glede na težave, s katerimi se in se bomo soočili, težnja za čim večjim vključevanjem na svetovno tržišče preživetveni imperativ. Uspeh pa lahko dosežemo le z vztrajnim teamskim delom, stalnim izboljševanjem kakovosti, negovanjem obstoječih in iskanjem novih poslovnih stikov.

Tudi v bodoče bodo naši najpomembnejši partnerji dežele EGS, oziroma od leta 1992 članice Združene Evrope. Zato bo za naš nadaljni obstoj in razvoj bistveno prilagajanje novo nastajajočim kvalitativnim normam, ki bodo veljale v tej skupnosti narodov. Delo na teh nalogah moramo intenzivirati in ga vključiti v vse faze poslovnega procesa. Na ta način si bomo lahko zagotovili zadovoljiv delež na tržišču, ki nam bo zagotavljal dolgoročneje možnosti za preživetje in razvoj.

Prebrali smo: Črne točke se množijo

Kemična industrija po desetih mesecih poslovanja

... Tovarna organskih kislin in Iplas sta ta hip črni točki kemične industrije Slovenije.

Nova črna točka pa utegne postati proizvodnja titanovega dioksida v celjski Cinkarni, čeprav se v tovarni zavzeto trudijo rešiti problem. V zadnjem času se je ta proizvodnja, ki je že imela velike težave tako finančne kot ekološke narave, dobro utekla in tudi cena je ugodna. Toda letos je omagal vzhodnonemški partner, ki mora po pogodbi prevzemati 49 odstotkov proizvodnje titanovega dioksida in v Cinkarni so se nakopičile velike zaloge tega izdelka.

»Vzhodnonemški partner mora izgubo sicer pokriti,« pravi inž. Trajbarič, »toda glavna težava je, da je ta proizvodnja v nekdanji Zahodni Nemčiji izjemno močna. Skupnemu nemškemu trgu torej titanovega belila ne primanjkuje in iskanje novega partnerja v tej državi bo težavno. Toda mi vztrajamo.«

Tako je med drugim povedal o položaju v kemični industriji Slovenije inž. Stefan Trajbarič, sekretar splošnega združenja kemične in gumarske industrije pri slovenski Gospodarski zbornici.

VIR: Delavska enotnost

Kislino proizvodimo že osemdeset let

V Cinkarni smo žveplovo kislino začeli proizvoditi leta 1911 po »sistemu Opel, stolpni sistem«. Zgradila jo je nemška firma Lurgi. Zmogljivost naprave je bila 12 t na dan v koncentraciji do 60° Be (77,67%). V letu 1926 je bil dodano zgrajen koncentracijski aparat sistema Kessler. Z njim je bilo mogoče stolpno kislino koncentrirati na 66 Be° (94-95% H₂SO₄).

Z rastjo proizvodnje cinka so se širile prazilne zmogljivosti, ki so narekvale večjo proizvodnjo žveplove kisline. V letu 1953 je začetek gradnje nove naprave po sistemu H. Petersen, zmogljivost je bila 60 t na dan. Naprava je že imela elektrofiltrir.

Uveljavitev modernega fluosolidnega reaktorja za praženje sulfidnih rud v vrtnčastem sloju zaradi boljšega odžveplanja in istočasne proizvodnje pare, je narekvalo, da je Cinkarna leta 1962 nadomestila etažne prazilne peči z dvema fluosolid pečema za praženje Zn koncentratov.

Vzporedno s tem je bila zgrajena kontaktna žveplova kislina firme H. Petersen z zmogljivostjo 85 t na dan, ta obrat je dobil naziv PIK (prazarna in kislina). Kot je znano, smo PIK zaustavili z izgradnjo »S« kislina.

Na trgu so bile vedno večje potrebe po žveplovni kislini. Cinkarna je komaj krila lastne potrebe in potrebe Slovenije. V tem času smo začeli intenzivno razmišljati o proizvodnji titanovega dioksida po sulfatnem postopku, s čimer bi dopolnili svojo

paleta belih pigmentov. Tako smo začeli z gradnjo dveh linij prazarn in kislina po enojnem kontaktnem postopku, vsaka z zmogljivostjo od 10 do 180 t koncentrirane H₂SO₄ na dan.

Piritna linija je za surovino uporabljala pirit (FeS₂), ki se je pražil v prazilnem reaktorju (Dorr-Oliver-Paris). Za cinkovo linijo pa je bil zgrajen moderni postopek praženja peletov v prazilnem reaktorju firme Mechim iz Bruxellesa. Za naprave žveplove kisline pa je bila ponovno izbrana firma H. Petersen. Nov obrat je dobil ime KKČ. Piritna linija je začela obratovati v letu 1966, cinkova pa leta 1976.

Z zaustavitvijo topilnice leta 1970/71, je bila cinkova linija rekonstruirana za praženje mešanice pirita in železovega sulfata monohidrata, kjer se je vključila v uničevanje odpadka iz proizvodnje TiO₂. Linija se je preimenovala 1976. leta v KKČ-f (ferosulfatna linija). Obe liniji sta povezani in sedaj obratuje sušilnica ferosulfata, prazarna ferosulfata in kislina piritne linije, kislinski del ferosulfatne linije pa je v rekonstrukciji. Piritna prazarna je bila zaustavljena v letu 1989.

Zaradi potreb trga in ekoloških zahtev je bila leta 1982 zgrajena še »S« kislina, obrat, ki proizvaja H₂SO₄ iz elementarnega žvepla po najmodernejšem postopku (dvojna kataliza in dvojna absorpcija) z zmogljivostjo 500 t koncentrirane žveplove kisline na dan.

Vzroki odločitve za rekonstrukcijo

V Cinkarni smo izdelali vrsto študij z različnimi učinki in rešitvami. Končno izbiro in odločitev so narekovali predvsem novo sprejeti Odlok o dovoljenih emisijah vedno večje zaostrovanje pogojev glede varovanja okolja, predvsem pa tržno stanje pri proizvodnji žveplove kisline, ki se je v zelo kratkem času bistveno spremenilo.

Poleg ekološkega in vidika prodaje so bili za rekonstrukcijo ferosulfatne linije upoštevani tudi drugi razlogi in sicer: izrabljenost naprav, zastarela tehnologija, odprti hladilni sistem in s tem stalno tveganje izlitja kisline v vodotoke, zahteva iz Programa ekološke sanacije iz leta 1978 - ustaveitev piritne linije, zadolžitve vodnogospodarske inšpekcije Občine Celje, vedno večji stroški vzdrževanja in pogosti izpadi proizvodnje, nujnost predelave ferosulfata, možnost prodaje piritnih ogorkov in možnost fazne izgradnje oziroma rekonstrukcije.

Cilji programa

Zaključena rekonstrukcija F-linije bo s prehodom iz enojne na dvojno katalizo in dvojno absorpcijo, emisijo SO₂ s pov-

prečno 3,5 g SO₂/m³ (do 89 kg SO₂/h) znižala na 1,2 g SO₂/m³ (do 27 kg SO₂/h) in ne bo preseglala emisije, ki je predpisana z odlokom iz leta 1988 MEK = 1,4 g SO₂/m³.

Nadaljni učinki sanacije bodo nastali z vgraditvijo zaprtega hladilnega sistema, s pomočjo ploščnih, toplotnih izmenjevalcev. Ti bodo preprečili, da bi se kislina izlila v vodotoke, hkrati pa omogočili koristno izkoriščanje tehnološke toplote za segrevanje napajalne vode v količini do 106 m³ vode/h povprečno 15°C na temperaturi 75°C. To je tudi edini ekonomski učinek, če ne upoštevamo, da se bodo bistveno zmanjšali stroški stalno večjega vzdrževanja dosežane izrabljene F-linije in da bo z vgradnjo novih naprav zagotovljena večja

obratovalna varnost. Še večji uspeh na področju varstva okolja pa se nakazuje pri piritnih ogorkih.

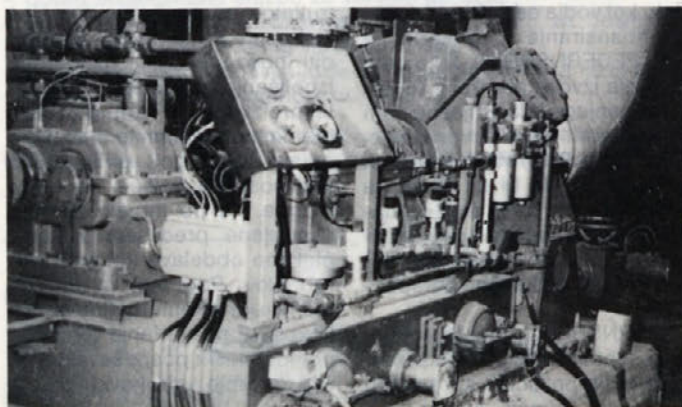
Julija 1989 smo dokončno zaustavili piritno linijo. Je praktično že prepolovljeno obremenjevanje okolja iz KKČ, tako tudi v smislu proizvodnje piritnih ogorkov. Z zamenjavo elementarnega žvepla na mesto pirita, se proces praženja vodi tako, da praktično vse piritne

ogorke odprodamo v glavnem domačem in avstrijskim cementarnam.

Pri rekonstrukciji ferosulfatne linije so porabljeni osnovna sredstva izven uporabe, in sicer razpiti ventilator - vetrilo, plošča toplotnega izmenjevalca, črpalke, cevni odlitki in druga oprema in repromaterial.

Ocena stroškov

Stroški baznega inženiringa, detajlnega inženiringa, demontaže, montaže novih sklopov in naprav, vključno s poskusnim zagonom, se bodo gibali okoli 6.500.000 DEM Največ sredstev je bilo porabljen v letu 1990. Vsa sredstva so lastna, le ploščni toplotni izmenjevalci so kupljeni z bančnim kreditom.

Ventilator SCHIELE, ki se je nekaj let pomikal po tovarni

Prednosti so predvsem ekološke

Ne glede na različne komentarje o dokončani dolgoročni opredelitvi proizvodnje žveplove kisline v Cinkarni je potrebno upoštevati, da je ukinitve piritne linije in rekonstrukcijo ferosulfatne linije narekvalo predvsem novo sprejeti Odlok o dovoljenih emisijah in tržno stanje pri prodaji kisline na domačem in tujem trgu.

S prehodom iz enojnega na dvojni postopek žveplov dioksid s povprečjem 3,5 g/m³ SO₂ (do 89 kg/h SO₂) znižan na 1,2 g/m³ SO₂ (do max. 27 kg/h SO₂) ne bo presegal z odlokom o emisijah iz leta 1988 predpisane mejne koncentracije 1,4 g/m³, ki naj bi jo dosegli do leta 1992.

Nadaljni učinki ekološke sanacije bodo nastali z vgraditvijo ploščnih toplotnih izmenjevalcev, tako ne bo več možno izliti žveplove kisline v vodotoke. Prav tako velik uspeh na področju varstva okolja pa se nakazuje na področju piritnih ogorkov. Velika fleksibilnost ferosulfatne linije pri praženju, nam omogoča uporabo pirita ali žvepla z večjo ali manjšo količino ferosulfata monohidrata. Tako smo v stanju, da se s proizvodnjo piritnih ogorkov prilagajamo tržnim potrebam. Ker je domača prodaja in izvoz ogorkov za potrebe proizvodnje cementa velik, praktično ne bo več odlaganja na odlagališče v Bukovžlaku.

Zaradi vedno večjega povpraševanja tako na domačem kot tujem trgu po ferosulfatu heptahidratu in monohidratu ob občasnih zastojih prodaje je ferosulfatna linija (prazarna) s svojo fleksibilnostjo v stanju se prilagajati razpoložljivi količini ferosulfata heptahidrata.

Prav tako pa je ferosulfatna linija kot »S« kislina izredno fleksibilna s proizvodnjo žveplove kisline, kar je izredno pomembno, posebej v sedanjem času, ko je zaradi ekoloških, cenovnih in splošne stagnacije v gospodarstvu opaziti na trgu izredna nihanja.

Izkoriščena bo tudi reakcijska tehnološka toplota s koristnim segrevanjem napajalne vode do 106 m³ vode na uro na temperaturi 75°C. Bistveno se bodo zmanjšali stroški stalno večjega vzdrževanja izrabljene linije, z vgraditvijo novih naprav bo tudi zagotovljena večja obratovalna varnost.

ing. Jože NARAKS

Velik projekt za vzdrževalce

Za cinkarniške vzdrževalce je rekonstrukcija KKČ-ferosulfatne linije eden največjih projektov, katerega so doslej opravili samostojno, poceni in uspešno. Pomagale so jim izkušnje, pridobljene pri vzdrževanju »S« kisline, naloga pa je bila zelo zahtevna zaradi povezanosti obeh - ferosulfatne in piritne linije. Delo se je sicer zavleklo za pet mesecev, ker so vzdrževalci vse opravili poleg rednega vzdrževanja obstoječih naprav in sodelovali pri vrsti drugih drugih investicijskih del. Zadnji rok dokončanja te naloge je 6. maj 1991. O vsem tem sem se pogovarjala s člani projektnega tima.

Ivan RUČIGAJ
direktor PE Vzdrževanje

»Rekonstrukcija ferosulfatne linije vključno z izdelavo projekta, je gotovo ena od najzahtevnejših in najboljšežnejših nalog, ki jo je v celoti opravila PE Vzdrževanje, z relativno majhnim številom zunanjih kooperantov, sama s svojimi strokovnjaki na osnovi baznega inženiringa firme HUGO PETERSEN. Tehnične rešitve, izbira opreme in materialov so poleg navodil firme tudi plod našega znanja in izkušenj, ki smo si jih pridobili v dolgoletnem vzdrževanju naprav. Kakovost našega dela dokazujejo uspešni recenzijski pregledi izdelane projektne dokumentacije ter laskave ocene tujih strokovnjakov pri pregledu izvedenih del na samem objektu. Kot ilustracijo naj navedem, da je dr. Bergandt, predstavnik svetovno znanega proizvajalca kislinoodpornih materialov DI-DIER, pri pregledu kakovosti vgradnje materialov izjavil, da je zaščita z rhexanolom, ki jo je izvedla PE Veflon in izredno zahtevna kislinoodporna obzidava izvedena po standardih, ki veljajo v Evropi.

Vse to dokazuje, da je v našem vzdrževanju ogromen potencial znanja in izkušenj, ki pa smo ga žal začeli v večji meri izrabljati šele v zadnjem obdobju, ko smo se primorani obnašati racionalnejše.

Projektna skupina v sestavi: Dušan SLOKAN in Slavko Kajtner - strojne instalacije, Albin Turnšek - elektro instalacije, Borut Pečar, dipl. ing. - meritve in regulacije, Darko Košak, ing. - gradbeni del, je izdelavo projekta in nadzor nad montažo opravila poleg svojih ostalih delovnih zadolžitvev. Časovno sicer kasnimo od prvotno zastavljene naloge cilja, ker smo tempo izgradnje prilagajali trenutno razpoložljivim finančnim sredstvom, vendar menimo, da bomo napravo v mesecu maju uspešno aktivirali.«

Dušan SLOKAN, odgovoren za strojna dela:

»Ne le, da je bila rekonstrukcija nujna zaradi dotrajanosti, želeli smo tudi ekološko čisto

napravo. To pa je pomenilo odstraniti tako imenovani razpršilni hladilnik in ga nadomestiti s ploščnimi hladilniki, kakor tudi horizontalne črpalke zamenjati z vertikalnimi.

Že sam projekt je bil zelo zahteven in specifičen, saj smo morali tako rekoč vklopiti novo linijo v star sistem. Pri tem pa nismo smeli zanemariti obstoječe proizvodnje, čeprav smo morali rušiti, vgrajevati, graditi, preklapljati, preusmerjati. Poleg tega smo pri projektiranju morali upoštevati vgradnjo enakih rezervnih delov, kakršne že imamo na »S« kislini. Uporabili pa smo tudi nekatere dele, ki smo jih v tovarni že imeli. Tako smo uporabili tudi ventilator SCHIELE, ki se je nekaj let pomikal po Cinkarni in v javnosti dvigal toliko nepotrebne prahu.«

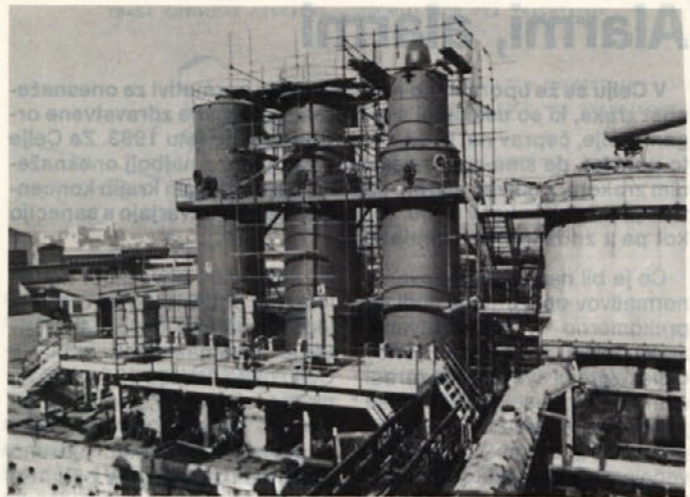
Darko KOŠAK, ing. - odgovoren za gradbena dela

»Naloga, pred katero smo bili postavljeni, je bila zelo kompleksna. Porušiti je bilo potrebno absorpcijski del obstoječe linije, analizirati stanje obstoječe armiranobetonske nosilne konstrukcije, jo sanirati, oziroma dograditi tako, da je ustrezala novim zahtevam.

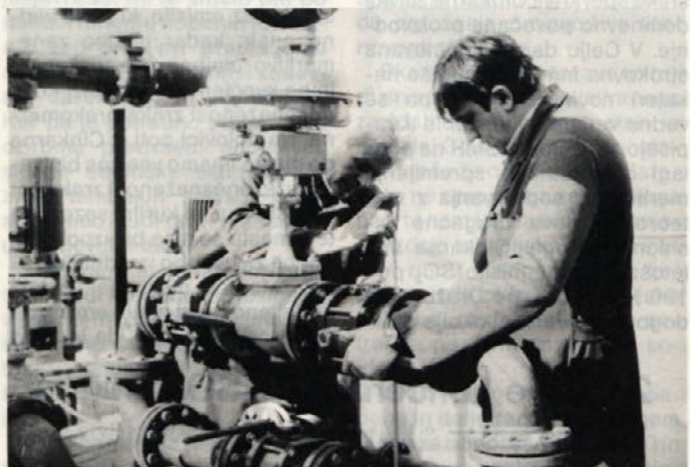
Nedolje smo projektirali notranjo zaščito nosilnih kovinskih elementov proti agresivnemu delovanju kisline, ter to zaščito tudi opravili. Delo je bilo zelo zahtevno. Pri tem si nismo smeli privoščiti napak.

Za uspešno izvedbo celotne naloge smo se trudili pritegniti k sodelovanju tako domače kot znane zunanjih strokovnjakov, ki ta področja obvladajo. Analizo obstoječe konstrukcije smo opravili s pomočjo delavcev Zavoda za raziskavo materiala iz Ljubljane. Zelo zahteven del zaščite kovinskega plašča, pa so z vgraditvijo elastične membrane zelo strokovno opravili delavci Veflona.

Razveseljivo je, da smo v glavnem vsa dela s področja projektiranja in izvedbe opravili z znanjem naših ljudi, še posebej, ker so vgrajeni elementi zelo specifični. Strokovnjaki dobavitelja opreme Didler iz Wiesbadna so potrdili kakovost opravljenih del.«

Doma izdelana in uvozna oprema je v večini že montirana

Merilca Marko Kačičnik in Tomo Pinjušič pri montaži regulacije

Borut Pečar pred komandnim pultom

opraviti v zaprtih prostorih, zunanja dela pa nas še čakajo.

Borut PEČAR, dipl.ing. - odgovoren za projekt meritev in regulacije

»Kar se tiče merilno regulacijske tehnike, bi bilo v prvi vrsti pomembno omeniti, da je celoten projekt bil izdelan s pomočjo osebnega računalnika (PC-ja), s čimer je dana tudi osnova za izdelavo ostalih podobnih nalog.

Na željo tehnologov imamo v komandnem pultu vgrajenih okoli 80 alarmnih napisov, kar bo v znatni meri pripomoglo pri zasledovanju samega tehnološkega procesa.

Sam merilno regulacijski sistem je prirejen tako, da bo v kasnejši fazi možnost zajemanja do 128 aktualnih parametrov. Le ti bodo v povezavi s PC-jem omogočali grafično ponazoritev le-teh.

S strani kontrole pa je pomembno, da bo možno vse tehnološke parametre enostavno prenesti na disketo, ter nato v sami kontroli ustrezno obdelati.«

Albin TURNŠEK, vodja priprave dela v elektro službi:

»Bazni - Petersenov inženiring ni obsegal elektro instalacije. Zato smo ga napravili sami s pomočjo izkušenj iz »S« kisline, kjer smo uporabili podobne rešitve. Zato pri vzdrževanju ne bomo imeli posebnih težav, ker so delavci že usposobljeni na enak sistem. Ker smo želeli instalacije izdelati kar se da poceni, smo uporabili nekatere obstoječe kable. V centralni elektro delavnici smo izdelali dva razdelilca, ki bosta montirana v zaprtem prostoru, da bi preprečili vdor prahu in kislinskih medijev. Največ težav pa so nam povzročale nizke temperature, saj smo večino del morali

Alarmi, alarmi

V Celju se že uporabljajo novi slovenski normativi za onesnaženost zraka, ki so usklajeni s priporočili Svetovne zdravstvene organizacije, čeprav naj bi šli v uporabo šele po letu 1993. Za Celje to pomeni, da smo spet razglašeni za mesto z najbolj onesnaženim zrakom, z največ alarmi, čeprav imajo v drugih krajih koncentracije SO₂ višje kot v Celju, vendar pa se bolj ukvarjajo s sanacijo kot pa z zniževanjem normativov.

Če je bil namen zaostrovanja normativov opozarjanje ljudi na prekomerno onesnaževanje zraka pozimi iz vseh virov, je nov Odlok zgrešil svoj smisel zaradi člankov, ko so se pojavili, ko se je onesnaženost zraka v Celju, pa tudi drugod po Sloveniji povečala. V Celju je bila za Društvo za varstvo okolja, ki si ne zasluži tega imena, in za njegove glasnike spet kriva Cinkarna zaradi domnevno povečane proizvodnje. V Celju dajejo upoštevana strokovna mnenja samo še nekateri novinarji, ljudje pa še vedno verjamejo to, kar le ti napišejo, pa četudi ZSMH na podlagi dolgoletnega spremljanja meritev ter sodelovanja z meteorologi pove drugačne resnične razloge. Cinkarna ima letošnje zimo emisijo SO₂ pod 190 kg na uro, po Družbenem dogovoru o varstvu okolja v Ce-

lju smo imeli obveznost konec leta priti pod 210 kg na uro. Poleg tega pa smo imeli v času največje onesnaženosti zraka v Celju našo emisijo 155 - 165 kg na uro, ob tem ko smo za drugo stopnjo izrednih ukrepov že v pripravah na kurilno sezono predvideli zmanjšanje pod 180 kg SO₂ na uro.

Cinkarna nedvomno prispeva svoj delež emisije, ki pa je vedno enak: kadar imamo zamejnjivo majhno onesnaženost in pa kvečjemu nižji delež, ko je onesnaženost zraka prekomerna. Na polovici poti iz Cinkarne do mesta imamo ves čas bistveno nižjo onesnaženost zraka kot v mestu in v tej kurilni sezoni na tem mestu še niso bili izpolnjeni pogoji za uvedbo izrednih ukrepov. Merilno mesto je na taki oddaljenosti od naših emisij, da nihče ne more reči, da je "pod

dežnikom", pa tudi naš visok dimnik prevzema le 20 % cinkarniških emisij SO₂.

Kako se koncentracije žvepovega dioksida povečujejo in zmanjšujejo v vseh merjenih krajih pozimi, je razvidno iz dveh

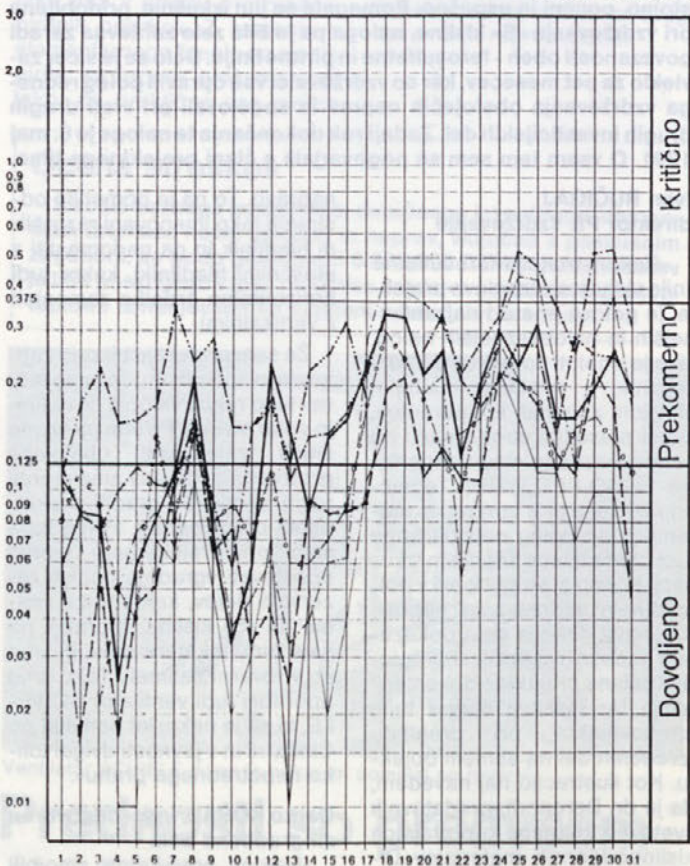
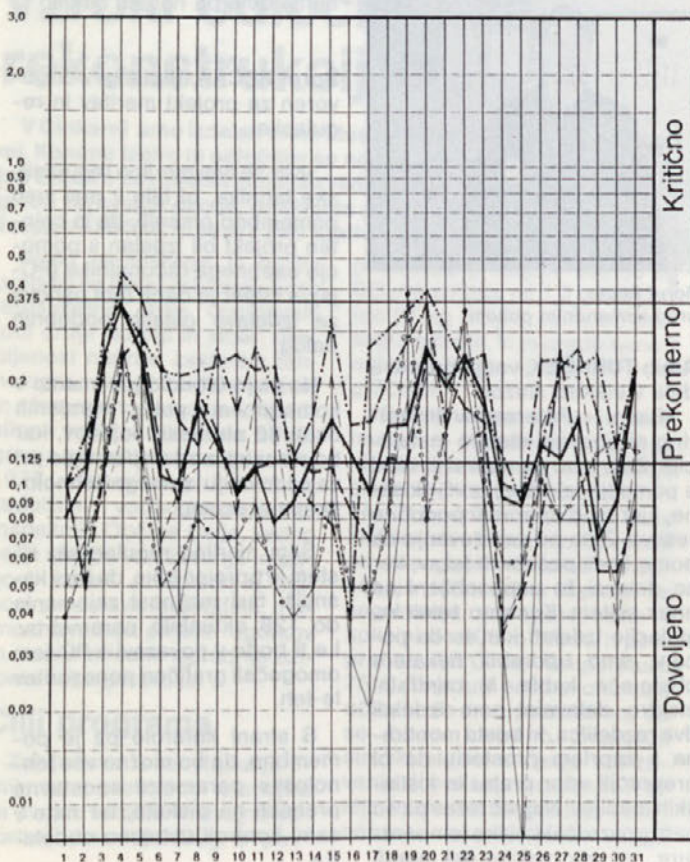
diagramov, za december in za januar v letošnji zimi. Vse našete kraje pestijo približno enake težave zaradi kurjenja s premogom in povsod čimprej načrtujejo plinifikacijo.

Vida Planinšek

24-urne koncentracije SO₂ - mg/m³

Kraj	Koncentracija (mg/m ³)
Celje	0,152
Cinkarna Celje	0,094
Teharje	0,108
Ljubljana	0,129
Maribor	0,204
Trbovlje	0,206
Hrastnik	0,137

DECEMBER 1990

JANUAR 1991

V glavnem se vse koncentracije zvišujejo in znižujejo ob istem času, to kaže na vpliv vremenskih pogojev, ki so na tako majhnem prostoru, kot je Slovenija, skoraj enaki, včasih z enodnevnim zamikom.

Celje je bilo po koncentracijah SO₂ na prvem mestu le 12. januarja, ko temperature niso bile pod 0°C, smer gibanja zraka pa je bila od zahoda proti vzhodu in vzrok ni bil pojasnjen. Takih primerov smo imeli v Celju že precej in nikoli ni bilo jasno, od kod SO₂, jasno je bilo edino to, da od Cinkarne ni mogel priti.

Tudi 14. in 15. februarja v Cinkarni nismo imeli okvare, da bi zaradi nje bil zrak tako onesnažen, da smo imeli alarm II. stopnje v Celju.

Požarna varnost dobra

Kljub vse večji porabi gorljivih in lahko vnetljivih snovi v proizvodnji, lahko za lani ugotovimo, da je bila požarna varnost dobra. Zahvaljujoč naši poklicni gasilski enoti je bilo pogašenih 19 začetnih požarov, enkrat je gasilska služba posredovala pri razlitju jedkih snovi, več dni skupaj pa, kot smo že pisali, je zelo prizadevno sodelovala pri

poplavi.

Vzroki začetnih požarov, ki jih je bilo lani precej manj kot leta 1989, so predvsem v sliabi tehnološki in delovni disciplini. Poleg tega, da so pogasili vse začetne požare so vse leto varovali vsa varilska dela, bili zraven pri razkladanju žvepla, pretakanju vnetljivih tekočin in trave ter pri pretakanju jedkih snovi.

Vse leto so tudi po potrebi opravljali črpanje vode po obratih, prali ceste in jaške znotraj tovarne, spremljali in opravljali izredne prevoze ter opravljali redna dežurstva in kontrolne obhode.

O gradnji cevovoda

Zadnje čase se v raznih časopisih pojavljajo članki o črni gradnji cevovoda in odlagališčih v Bukovžlaku, vse pa je tesno povezano s teharskimi grobišči.

Da bi delavci Cinkarne in ostali dobili celovit vpogled v dejansko stanje in tudi sami lahko objektivno ocenili nastali problem, sem dolžan podati naslednja pojasnila:

Cinkarna je obe odlagališči zgradila po veljavnih lokacijskih in gradbenih dovoljenjih ter zanj pridobila uporabni dovoljenja. Obe odlagališči sta v uporabi in povezani z redno proizvodnjo v Cinkarni.

Izgradnja cevovoda za transport odpadne sadre od odlagališča v »Bukovžlaku« do odlagališča »Za Travnikom« je započeta s lokacijskim in gradbenim dovoljenjem za izgradnjo odlagališča »Za Travnikom«.

Res je, da je bila trasa cevovoda po sprejetem zazidalnem načrtu vrisana po južnem delu obstoječega odlagališča odpadne sadre iz proizvodnje titanovega dioksida v Bukovžlaku, sam odlok o zazidalnem načrtu pa sprejet novembra 1986 v občini Celje in januarja 1987 v občini Šentjur pri Celju.

Gradbeno dovoljenje za izgradnjo odlagališča »Za Travnikom« je bilo izdano julija 1988 oziroma julija 1989.

Gradnja samega cevovoda je potekala v letu 1989. V mesecu juliju pa je prišlo do delne spremembe trase izgradnje cevovoda in odločitve, da se cevovod zgradi po severnem delu obstoječega odlagališča in položi v samo telo zemeljske pregrade. Strokovnih argumentov za spremembo je bilo več:

- plazovitost terena pod Sv. Ano,
- mnogo izvirov voda,
- dodatni poseg v privatna zemljišča,
- precejšnja napolnjenost obstoječega odlagališča ter s tem mala širina suhega pasu do ograje,
- otežkočeno vzdrževanje cevovoda in kontrola,
- možnost sprožitve zemeljskih plazov.

Severna varianta nam je omogočila po predhodni konzultaciji s projektanti pregrade in cevovoda:

- položitev cevovoda v večji meri po zemljišču Cinkarne
- lažje in cenejšo izvedbo,
- boljše hidravlične rezultate, zaradi manjših vzponov in zavojev ter s tem manjše obremenitve črpalk,
- boljše kontrolo in vzdrževanje cevovoda,
- hitrejšo izvedbo in zmanjšanje stroškov.

Izvajalca del, projektanti in nadzorna služba pa je menila da gre v danem primeru le za

manjši odmik od projekta, saj delno spremenjena trasa cevovoda predstavlja le dobro četrtino celotne dolžine cevovoda (sprememba od KJ 8 oziroma 2,1 km do KJ 11 oziroma 3,15 km, kar predstavlja dolžino cca 1050 m, celotna dolžina trase pa je 4000 m) in, da bo možno izvesti postopek za dopolnitev lokacijske odločbe v skladu z odlokom št. 297 o zazidalnem načrtu odlagališča sadre in piritnih ogorkov v Bukovžlaku sprejetem v letu 1983, v katerem je v 3. členu prepuščena možnost, da lahko manjše odmike odobri izvršni svet SO Celje.

V avgustu 1989 je Republiški urbanistični inšpektor opravil ogled ter ugotovil, da se cevovod izvaja v neskladju z lokacijsko odločbo ter izdal odločbo, s katero zahteva prekinitev del in sprožitev postopka za dopolnitev lokacijske odločbe, v roku enega meseca.

Cinkarna je v septembru 1989 sprožila postopek, ga dopolnila še s pozitivnim urbanističnim mnenjem, ki ga je izdal ZPI Celje. Celotna zadeva se je nerazumevajoče vlekla vse do julija 1990, ko smo po skoraj 10. mesecih obravnave sprejeli zavrnilno odločbo in oktobra še odločbo Republiškega urbanističnega inšpektorja, s katero nalaga Cinkarni, da odstrani del cevovoda. Hkrati je podana tudi ovadba na Temeljno javno tožilstvo v Celju.

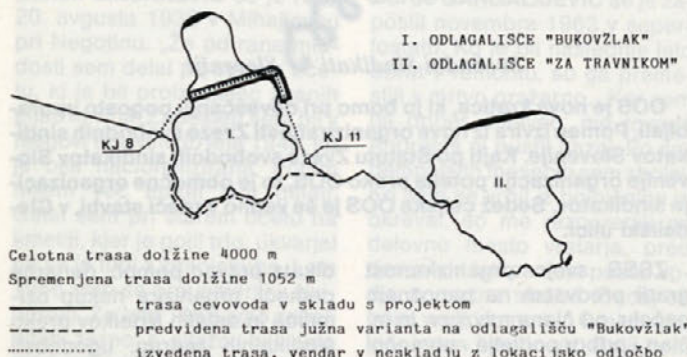
Cinkarna se je na Republiški urbanistični inšpektorat pritožila z obrazložitvijo, da postopek za legalizacijo zgrajenega spornega dela cevovoda še ni končan.

V nadaljnjem postopku smo preko ZPI Celje naročili izdelavo dopolnilne dokumentacije, ter septembra zaprosili za izvedbo procedure javne razgrnitve in sprejetja odlokov ob dopolnitvi zazidalnega načrta odlagališč »Bukovžlak« in »Za Travnikom«.

ZPI in Občinski sekretariat za urejanje prostora in varstvo okolja sta za 25. sejo IS SO Celje dne 6. 2. 1991 predlagala pod drugo točko dnevnega reda sprejetje sklepa o javni razgrnitvi omenjenega zazidalnega načrta. V predhodni obravnavi gradiva med ostalim tudi ugotovljata, citiram:

»v kolikor bi se upoštevali zgolj ozko pojmovani prostorsko-

TRASA CEVOVODA CINKARNA - ODLAGALIŠČE "ZA TRAVNIKOM"

Celotna trasa dolžine 4000 m
Spremenjena trasa dolžine 1052 m

———— trasa cevovoda v skladu s projektom
----- predvidena trasa južna varianta na odlagališču "Bukovžlak"
..... izvedena trasa, vendar v neskladju z lokacijsko odločbo

nološki in ekonomsko-tržni parametri, prostorska zakonodaja in v letu 1986 sprejeti Občinski planski akti, ne pa tudi teharska stališča občinske skupščine iz julija 1990, **ne bi smelo biti po našem mnenju nobenih formalnih zadržkov pri predlaganju sklepa o javni razgrnitvi zadevnih sprememb in dopolnitev.** Ker pa je potrebno pri tem tudi oziroma predvsem upoštevati sklepe občinske skupščine v zvezi teharskih stališč, ki jih smatramo tudi kot plansko - usmerjevalni akt«

Menimo, kar je iz zgornjega citata tudi razvidno, da je dostavljena tehnična dokumentacija strokovno utemeljena in da kot taka opravičuje spremembo brez škodljivega vpliva na okolje.

Predlagatelj pa je na to na isti seji izvršnega sveta, na osnovi prisperelega dopisa sekretariata za varstvo okolja in urejanje prostora, ki pa se nanaša na sprejetje odloka o zavarovanju neurejenih grobišč in grobov vojnih in povojnih žrtev v Republiki Sloveniji, umaknil z dnevnega

negu reda predlog za javno razgrnitev ZN Cinkarne. Prisotnim članom smo poskušali pojasniti, da zavlačevanje postopka, ki sedaj teče po zakonsko nesporni proceduri lahko pripelje do ogrožanja proizvodnje titanovega dioksida.

Skoraj podobne težave so tudi pri sprejemanju noveliranega zazidalnega načrta za stari in novi del Cinkarne, saj se postopek vleče že od leta 1984. Zaradi še ne sprejetega zazidalnega načrta nam je bila tudi odklonjena izdaja lokacijske odločbe za novi obrat gradbenih mas, čeprav so bila za izdajo lokacijske odločbe pridobljena vsa potrebna pozitivna mnenja in soglasja.

Vse te naloge so bile zapopadene in definirane v družbenem planu za obdobje 1986 - 1990 in sprejete na vseh zborih Občinske skupščine, žal pa do danes za Cinkarno še ne realizirane.

Povejmo še, da je bila informacija podana delegatom delavskega sveta na zadnji seji.

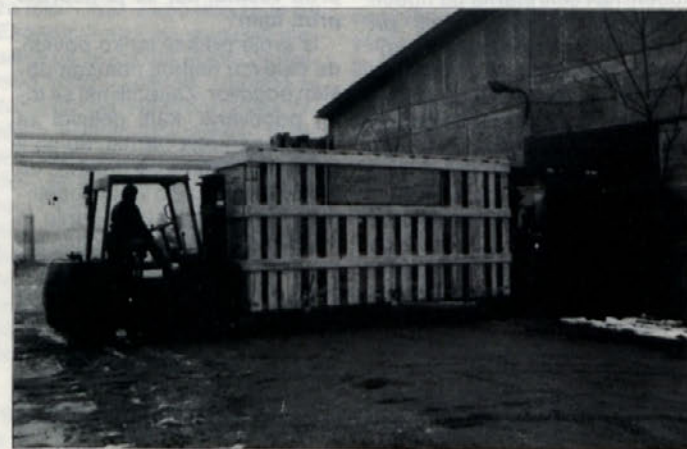
Milan ing. KRIVEC

Projekt CHOQUENET

Pri investiciji nadomeščanja izrabljene opreme v proizvodnji TiO₂, kjer bodo dosedanji rotacijski vakuumski filtri nadomeščeni z novima avtomatskima filter stiskalnicama Choquet, je 86,5 % opreme iz uvoza.

Do konca leta 1990 je bilo, večinoma od francoskih dobaviteljev, uvoženo že 95,9 % opreme. Preostali del bo dobavljen marca 1991. Vso opremo, ki je prispela nepoškodovana, je razkladal in prevzel PE Vzdrževanje in skladišča, oziroma Milan Markovič, kot odgovorna oseba.

Dani Podpečan

Sprejem opreme Choquet v skladišče Investicijske službe

Svobodni Sindikati Slovenije

OOS je nova kratica, ki jo bomo pri obveščanju pogosto uporabljali. Pomen izvira iz nove organiziranosti Zveze svobodnih sindikatov Slovenije. Kajti po Statutu Zveze svobodnih sindikatov Slovenije organizacija poteka preko OOS, to je območne organizacije sindikatov. Sedež celjske OOS je še vedno v rdeči stavbi, v Gledališki ulici.

ZSSS svojo organiziranost gradi predvsem na panožnem načelu, od člana navzgor, to je: član - odbor podjetja - območni odbor - sindikat dejavnosti - Zveza sindikatov Slovenije.

V Celju so 22. januarja sindikati ustanovili iz prejšnjega regijskega odbora enajst odborov dejavnosti, trije pa so še v ustanavljanju. OOS Celje deluje na območju naslednjih občin: Celje, Laško, Slovenske Konjice, Šentjur, Šmarje pri Jelšah in Žalec. Predsednik tega odbora je Marjan Mirnik.

OOS zagotavlja članom sin-

Delavec naj ne bi ostal brez pomoči

V prihodnjem obdobju bi naj na pomembnosti in povezanosti s podjetji pridobil prav sindikat dejavnosti. Naša sindikalna organizacija je še vedno povezana z dejavnostjo kemične, gumarske in nekovinske industrije. Sredi februarja nas je obiskala sekretarka te dejavnosti z namenom, da bi spoznala naše težave in prizadevanja ter da bi vzpostavila obveščanje o težavah. Ponudila pa nam je tudi pomoč. Za naš časopis nam je povedala:

Na katerih področjih se bo naš sindikat lahko vključeval v sindikat dejavnosti, kje vidite povezovanje, združevanje?

Člani območnega odbora so po funkciji tudi predsedniki sindikata podjetij. Dogovorili smo se, da bo naše sodelovanje usmerjeno predvsem v reševanje strokovnih sindikalnih vprašanj, tudi vseh zadev, ki so v povezavi z republiškim odborom dejavnosti. Naš cilj je predvsem medsebojno obveščanje oziroma seznanjanje z vsemi dobrimi izkušnjami v podjetjih, da bi se lahko le-te koristno uporabile tam, kjer sindikat še ni dovolj izkušen. Kot sekretarka pa nudim pomoč sindikatu podjetij pri strokovnih rešitvah, to je pri pravih podjetniških kolektivnih pogodb, nadzoru nad uresničevanjem le-teh, reševanju drugih zadev družbenoekonomskega področja ter ureditvi pogojev za sindikalno delo v podjetjih.

Kaj morda lahko svetujete delavcem, ki se bojijo, da bodo izgubili delo, in ob zmanjšanju socialne ter eksistenčne varnosti?

Delavci se res močno zavedajo kako pomembna je ohranitev dela. S tem dejstvom se soočam nenehno, ko hodim po podjetjih, da spoznam sindikalne aktiviste. Menim, da je prav sin-

dikata pravno pomoč, denarne pomoči, organizira nakup oziroma in ostalih izdelkov preko sindikalnih zadrug, ugodnosti preko sindikalnih hranilnic, strokovno pomoč in izobraževanje zaupnikov. Uradne ure imajo ob ponedeljkih in petkih od 12. do 15. ure in ob sredah od 12. do 17. ure.

Članarina, ki znaša najmanj 0,6 odstotkov, se obračuna od mesečnega bruto osebnega dohodka oziroma vseh prejemkov, od katerih se plačuje davek na OD.

Darinka Šuc-Lah

dikat tisti, ki delavce zadržuje, da ne izbruhnejo v nezadovoljstvo.

Kaj pa lahko svetujete zaupnikom, kako naj ravnajo, da ohranijo zaupanje delavcev proti vsemu, kar se je naprtilo proti njim?

Iz svoje prakse lahko povem, da delavcu najbolj pomaga pošten pogovor. Zaupnik naj se torej pogovarja, kajti delavci se nimajo na koga obrniti, ko so v težavah. To kaže na dejstvo, da je obveščanje zelo slabo, posledica tega pa razna ugibanja in nezadovoljstvo. Zato nudimo tudi v dejavnostih pomoč zaupnikom, da bodo le-ti skrbeli vsaj za izvajanje kolektivne pogodbe.

Sekretarka je na seji izvršnega odbora sindikata Cinkarne povedala, da se lahko zaupniki obrnejo na območni sindikat dejavnosti tudi za pomoč pri

oblikovanju pripomb, pomoč pa bodo dobili tudi vsi ostali člani sindikata, v primeru, če je v podjetju ne bi dobili.

Večina že ima podjetniške pogodbe

Kaj pa pri nas?

Z začetkom tega leta je v veljavi pogodba, ki jo je delavski svet sklenil z generalnim direktorjem in pogodbe, ki jih je generalni direktor sklenil z direktorji poslovnih enot. Te opredeljujejo pravice, obveznosti in višino osebnih dohodkov. Kaj pa ostali?

Vse ostale zaposlene pa obvezuje Zakon o delovnih razmerjih in njegova izpeljanka Pravilnik o delovnih razmerjih ter Pravilnik o delitvi osebnih dohodkov. Lahko bi nas obvezovala tudi podjetniška kolektivna pogodba, ki bi jo sindikat sklenil z generalnim direktorjem. Toda sindikat tega še ni storil. Poskušajmo ugotoviti, zakaj?

Že pred koncem lanskega leta je svobodni sindikat podjetja na svoji seji sprejel rokovnik za izvedbo razprave o podjetniški pogodbi in roke usklajevanja. Zaupniki so osnutek imeli, niso pa bili posebno navdušeni organizirati razpravo po sindikalnih skupinah. Delegati DS, ki so zasedali nekaj dni zatem, so bili nejevoljni, ker sindikat še ni preučil osnutka.

Preobrat je prišel na januarski skupni seji s predstavniki neodvisnega sindikata in strokovnimi službami, kjer so se kljub sklepu IO, odločili za odlog podpisa pogodbe. Če bi pogodba takrat bila podpisana, bi tarifni del ne veljal več, zaradi tedaj sprejetega republiškega Zakona o delitvi OD in zato, ker strokovne službe še niso imele pripravljenega kataloga delovnih mest oziroma razporeditev delovnih mest v tarifne razrede.

Oziraje se na republiške predpise, ni nikakršnega pravega razloga, da se pogajanja ne bi začela. Vendar pa je dilema

predvsem v samih pogajanjih. Nikomur ni jasno, pa tudi prav imajo, kako se lahko pogajata sindikat in delavski svet.

Za zdaj, ko večina podjetij že ima sklenjene pogodbe, je lahko tudi tako kot je, saj imamo pravilnike, ki opredeljujejo vse, o morebitnih spremembah pa sklepa delavski svet. Nekatere elemente imamo v naših aktih opredeljene celo bolje kot v splošni kolektivni pogodbi, čeprav bi se za enake opredelitve lahko dogovorili tudi v podjetniški pogodbi.

Ko pa bo delavski svet dobil v obravnavo prehod iz družbene v kakšno drugo obliko lastniških odnosov podjetja, kar se lahko zgodi že letos julija, nenedoma ne bo več delavskega sveta, ostali pa bodo pravilniki. Takrat bo sindikat ostal praznih rok. Zna pa se tudi zgoditi, da tudi vodstvo ne ob imelo več socialnega miru, razen, če bo odpuščalo večino delavcev.

M.G.

Bo naš sindikat ostal brez pogodbe?

Zakon dopušča dve možni obliki urejanja, to je splošni akt ali podjetniško pogodbo.

S splošnimi akti kot enostranskimi akti pristojnega organa podjetja se lahko namreč urejajo le tista vprašanja s področja delovnih razmerij, ki že po svoji naravi ne morejo biti predmet dvostranskega dogovarjanja oziroma pogajanja. Takoj, ko v dvostranskem delovnem razmerju med delavcem in delodajalcem oziroma podjetjem neka pravica ene stranke hkrati predstavlja dolžnost druge stranke in obratno, pa je treba njeno vsebino in način uresničevanja urediti pogodbeno. Potrebno je jasno razmejiti vloge posameznih subjektov na zastopnike interesov dela in na zastopnike interesov kapitala oziroma podjetniških interesov. Če torej pravice, obveznosti in

odgovornosti delavcev iz delovnega razmerja ureja le delavski svet (ki sprejme splošni akt), je s tem kršeno eno temeljnih načel nove pravne ureditve dela, to je načelo enakopravnosti in uravnoteženosti subjektov delovnega prava.

Zato bi se morali naši sindikalni funkcionarji čimprej zavesti tega, da dajo delavskemu svetu pobudo za sklenitev delne podjetniške kolektivne pogodbe, s katero bodo urejeni pogoji za sindikalno delo v podjetju ter začetni s pogajanj o ureditvi drugih delovnopравниh vprašanj in sklenitev »kompletne« podjetniške pogodbe.

Če drugega ne, bi se sindikat moral brigati vsaj za svojo dejavnost, ki jo, tako kot sedaj nima opredeljeno ne v aktih, ne s pogodbo.

Dragan MUROVIČ

Kaj so delali in doživeli

Franc DEČKO, se je rodil 1930. leta. Pri očetu se je izučil čevljarstva obrti. Leta 1952 se je zaposlil v takratni Kemični tovarni. Po šestih letih je opravil izpit za kvalificiranega delavca kemijske stroke, leta 1961 pa je v Ljubljani dokončal mojstrsko, danes bi rekli, delovodsko šolo. Prvega maja istega leta je bil razporejen na delovno mesto imenovodja v kemiji, kar je opravljal do upokojitve v preteklem letu. Dolga leta je bil aktiven šahist, še bolj znan pa je bil po svoji izredno humani dejavnosti - krvodajalstvu za kar je dobil številna priznanja, saj je daroval kri več kot stokrat. »Lahko se pohvalim, da sem delal v vseh obratih anorganske kemije: v kromovem galunu, ultramarinu, natrijevem sulfidu, miniju, starem litoponu, natrijevem hidrosulfidu, superfosfatu in nazadnje več let v rastnih substratih. V prvih šestih letih je bilo delo izredno naporno, vse smo opravljali ročno; tudi do sto kilogramov težke vreče kalijevega sulfata smo prenašali na hrbtih. Modernizacija starih kemijskih obratov se je pričela leta 1963 z odpravljanjem težkega fizičnega dela. V sedemdesetih letih pa smo začeli ustavljati obrate v stari kemiji: ultramarin, galico, minij in drugo. Menim, da bi nekateri izmed teh obratov še danes lahko uspešno proizvajali, verjetno pa tudi ne bi bilo problemov s prodajo kajti njihova kakovost je bila zelo dobra kljub zastarelim napravam (minij, modra galica). Z delom v rastnih substratih sem bil zadovoljen, tudi s sodelavci sem se dobro razumel. Od njih sem se lepo poslovil in jih bom ohranil v prijetnem spominu. Želim jim čim manj fizičnih naporov in modernizacijo obrata.

V preteklem letu so bili upokojeni naslednji sodelavci:

Lučka ŠČUKA se je zaposlila v našem podjetju 1. januarja 1961. Dolga leta je delala v Marketingu.

Vinko ŽAGAR, rojen 1934 je nastopil delo v Cinkarni v septembru 1956. Ves čas je delal v Kemiji.

Jože MALGAJ, rojen 4. februarja 1935, je pričel delati v Cinkarni v marcu 1959, in sicer v kemiji. Zadnja leta je bil zaposlen v Titanovem belilu.

Ivica KVESIČ, rojen 10. 1934. Delovno razmerje v našem podjetju je sklenil junija 1964. Ves

Aleksander KOSTAJNŠEK iz Debra pri Laškem si je prvo zaposlitev našel pri Hmezadu. »Tu sem zdržal samo tri mesece, nato sem prišel leta 1953 v Keramiko. Leta 1970 sem bil premeščen v obrat tiskarskih plošč v Grafiki, kjer sem bil upokojen. Ko sem delal v keramiki, se mi zdi, da smo se sodelavci bolje razumeli, kljub težkemu delu, kakor danes, ko je delo mnogo lažje in boljši standard. Zdi se mi da so takrat delavci nadrejene bolj spoštovali, kakor sedaj pa tudi oni so imeli drugačen odnos do nas. Ob slovesu sem vsem sodelavcem zaželel vse najboljše in se zahvalil za darilo.

Ivan KOROŠEC, rojen 1935. »Izučil sem se za mizarja. V Cinkarni sem začel julija 1960 kot kontrolor-prevzemnik pločevine v valjarni. Prva leta je bilo delo zelo težko. Ročno smo morali obračati pločevino in jo nositi s tehtnice na paleto; okoli 25 ton dnevno. Pogosto smo delali tudi ob nedeljah. Po letu 1972, so se pogoji dela izboljšali, za prenašanje pločevine smo dobili dvigalo. Lahko se pohvalim, da v tistem času nisem imel »plavega«. Dolgčas? Ne, imam hišo, vrt, družino in vnuke! Sodelavcem se zahvaljujem za darilo in želim predvsem zdravja.

Konrad ŠALAMON se je rodil 26. novembra 1935. V Cinkarno je prišel septembra leta 1957. Delal je v topilnici in pražarni. Ko je bila leta 1970 ustavljena proizvodnja cinka, so ga premestili v vzdrževanje. Tu je delal kot zidar šamotar. »Hobi? Da, zelo rad smučam. Sodelavcem sem zaželel vse dobro in da bi zdravi dočakali upokojitev.«

čas je bil zaposlen v vzdrževanju.

Marjan LEBAN, rojen leta 1935, je v Cinkarno prišel 1957, in sicer v Vzdrževanje, od leta 1973 pa je opravljal delo športnega referenta.

Marija PUSTOSLEMŠEK se je zaposlila v Cinkarni decembra 1961. Zadnja leta je delala kot šivilja v pralnici delovnih oblek.

Viktor FERČEC, rojen 5. junija 1961 je delal v vzdrževanju od avgusta 1979. Bil je invalidsko upokojen.

Roza KOROŠEC, je od oktobra 1972 delala v Grafiki.

Štefan LIKSAREVIČ se je rodil 20. avgusta 1930 v Mihajlovcu pri Negotinu. »Že od rane mladosti sem delal pri starem očetu, ki je bil proizvajalec žganih pijač in vina. Zaposlen sem bil v njegovi trgovini do leta 1948, ko je bila nacionalizirana. Potem nisem več maral tam delati. Ostal sem pri starem očetu na kmetiji, kjer je gojil trto, ukvarjal pa se je tudi z žganjekuho. Leta 1956 smo se preusmerili v živinorejo. Že leta 1968 smo začeli pitati živino s silažo, bili smo med prvimi v Srbiji. Recept za silažo mi je prevedel znanec iz švicarske literature. V letih 1971/72 smo se uvrstili med največje proizvajalce mleka v Srbiji, saj je znašala letna proizvodnja od 25 do 30.000 litrov.

Ko je bila zgrajena hidroelektrana na Derdapu, nam je od desetih hektarjev obdelovalne zemlje, derdapsko jezero zalilo sedem. Spoznal sem, da je kmetijstvo obsojeno na propad, zato sem se odločil za delo v Cinkarni. Zaposlil sem se v To bu 15. novembra 1978. Usposobil sem se za opravnika strojev in naprav, pozneje pa sem postal polivalentni delavec. To delo sem opravljal do upokojitve.

Prvič sem bil v Celju, ko mi je bilo dvaindvajset let. Takrat sem prodajal žganje v Domu JNA, bil je na Zelenem travniku. Do zaposlitve v Cinkarni sem veliko potoval po Sloveniji, zaradi trgovskih poslov.

Veliko sem prebral, spoznal sem tudi resničnost tistega pregovora, da gora ne bo prišla k Mohamedu, temveč se bo moral sam potruditi do nje. O prostem času že razmišljam, toda življenje me je naučilo, da ni dobro delati hitrih odločitev o bodočem delu. Sodelavcem želim vse najboljše, delajo naj tako, kakor bi delali zase. Brez delovne kulture in štednje se ne da ustvariti veliko.

Milka LONČAR iz Rastovače pri Plitvičkih jezerih je prišla v Celju že leta 1960. Zaposlila se je na Ekonomiji na Lavi, avgusta meseca pa je začela delati v keramiki, nato v valjarni, žlebarni in čašicah, od 1966 pa je bila čistilka v elektrodavnici. »Povsod sem se dobro počutila, pri delu sem bila vedno prizadevna. V celotni delovni dobi sem bila v bolniški le dva meseca. Sedaj se bom ukvarjala v glavnem z gospodinjstvom, če pa bom zdrava, si pa bom poiskala kako delo. Mojim elektrikařem želim veliko sreče in zdravja.«

Ana JEZERNIK, rojena leta 1939 v Celju, je v Cinkarni delala od leta 1979 v kuhinji. Predčasno se je upokojila. Hvaležna je vsem, ki so ji poklonili darilo.

Dorde GARGALIJEVIČ se je zaposlil novembra 1963 v superfosfatu. Ko je bil naslednje leto obrat v remontu, so ga premeštili v mrtvo pražarno. »Ker sem bil dober delavec, me tovariš Andrejaš ni pustil nazaj. Po sedemnajstih mesecih sem zbolel. Ko sem se vrnil iz bolnišnice in okreval, so me razporedili na delovno mesto vratarja, pred desetimi leti pa sem postal vodja pomožne službe. Sedaj se bom vrnil domov v Grahovico, kjer imam hišo in vrt. Gojil bom rože in se ukvarjal s sadjarstvom.

Drago ZDOVC se je izučil za avtomehnika pri podjetju Ceste in kanalizacije. Ko je odslužil vojaški rok, se je leta 1955 zaposlil v našem podjetju kot voznik kamiona. Nato je vozil osebne avtomobile, prevažal žveplovo kislino in mazut s kamionom - cisterno, zadnje čase pa je prevažal za nabavno službo. »Za volanom nisem imel posebnih nezgod, razen na avtocesti proti Beogradu, ko sem prepolovljen, vprežni voz, ki je neosvetljen prečkal cesto. Vse se je srečno končalo. Hobi? Dirkalni motorji.«

Martin ČREPINŠEK se je pred štiridesetimi leti prišel učiti za elektrikařja v Kemično tovarno. »Po treh letih učne dobe sem se znašel v Cinkarni, ko sta se leta 1953 obe tovarni združili. Po odsluženem vojaškem roku sem dokončal enoletno šolo za visokokvalificirane delavce, nato sem se vpisal na elektrotehniško srednjo šolo in jo uspešno zaključil. Ves čas sem zelo rad hodil v službo in se dobro razumel z vsemi sodelavci. Pogrešal bom okolje, kjer sem preživel celo delovno dobo. Sedaj bom prosti čas posvetil sadovnjaku in pridno bom hodil na Grmado. Sodelavcem želim uspešno delo in strokovno napredovanje.«

Viktor VIDMAR je začel v Cinkarni leta 1948 kot vajenec v mehanični delavnici. »Dopolodne sem štiri ure delal, popoldne pa sem hodil k pouku. Imeli smo po štiri šolske ure, včasih tudi pet. Takrat smo delali tudi ob sobotah. Mojstri so zahtevali disciplino in dobro delo. Do odhoda k vojakom sem delal v Cinkarni. Od leta 1956 do upokojitve sem bil spet zaposlen v mehanični delavnici. Dela bom imel dovolj: sadovnjak, vinograd pa še malo obdelovalne zemlje. Sodelavcem želim mnogo uspeha pri delu, srečo in obilo zdravja.«

Alojz GUZEJ iz Roginske gorce pri Pristavi se je zaposlil v našem podjetju pred dvajsetimi leti v modrem bakru, kjer je delal do upokojitve.

Vili KOS, rojen leta 1931 v Celju, je v tovarni eden od redkih delal kar 40 let. V Cinkarno je prišel pri svojih 17. letih. 14 let je delal v mehanični delavnici, nato pa do upokojitve v litooponu. Ostali so mu lepi spomini. Bil je izmenovodja, kot funkcionar pa se je vedno upiral nepravilnosti. Sodeloval je tudi v športnih dejavnostih. Dejaven bo tudi doma. Skrbel bo za dom in vikend in končno bo prebral tudi kakšno knjigo.

Krsten KUKUČ, rojen 1935, se je s šestnajstimi leti zaposlil v Šipadu. V Cinkarno je prišel leta 1960. »Delati sem pričel v mrtvi pražarni. Po šestih mesecih sem bil premeščen na delovno mesto kislinarja v KKČ. Ko sem opravil izpit za upravljalca parnega kotla, sem to delo opravljal na PIK-u. Ob pričetku proizvodnje titanovega dioksida sem bil premeščen v ta obrat, toda po treh mesecih sem se spet vrnil v metalurgijo za upravljalca parnega kotla na PIK. To delo sem opravljal še na ferrosulfatni liniji in na S-kislini od pričetka obratovanja do upokojitve. Z delom sem bil vedno zadovoljen, tudi v mrtvi pražarni, kjer je bilo delo zelo težko in zaradi velike vročine naporno. S sodelavci sem se dobro razumel. Rad bi še delal, ker pa sem doživel prometno nezgodo, sem postal nezmožen za delo. Po tej prometni nezgodi nisem mogel devet mesecev stopiti na nogo. Načrti? Nameravam se vrniti v Gornjo Bistrico pri Prijedoru, kjer imam nekaj zemlje. Nasadil sem 40 sadik jablan in hrušk, ki sem jih kupil v Mirošanu. Upam, da mi bodo poplačale trud. Cinkarne se bom rad spominjal, nikoli pa ne bom pozabil Slovenije in družbe v tej lepi deželi in v Celju.

Rozina KOJC je doma iz Žetal. Zaposlila se je novembra 1974 v Splošni službi. »Vsa leta sem čistila obrate v vzdrževanju. Z delom sem bila zadovoljna. Sedaj se bom lahko bolj posvetila družini in bolnemu možu«.

Karl MALGAJ, rojen leta 1932 v Zibiki, se je v Cinkarni zaposlil leta 1954. Najprej je delal pri peči v stari valjarni, zadnjih nekaj let pa v galvani. Zračunal je, da je v 36. letih zamenjal kar 18 obratovodij in 4 generalne direktorje. Bil je načelnik in deloven, rad pa se tudi šali. V pokoju bo delal pri hiši in pomagal sosednjim kmetom.

Milka KRUŠIČ, rojena leta 1929 v Lukovščaku v Hrvaškem Zagorju, je življenjska pot pripeljala v Celje, kjer si je ustvarila družino. Leta 1963 se je zaposlila v Cinkarni. Najprej je delala v valjarni, zaradi težkega dela pa je bila kasneje premeščena v tiskarske barve. Preživljala je dobre in slabe trenutke, sedaj pa se z veseljem poslavlja od podjetja, prijateljev, delovno mesto pa prepušča mlajšim.

Alojzija MESTINSEK, rojena leta 1944, je najprej delala v Zlatarni. V Cinkarno je prišla leta 1964 zaradi stanovanja. Do leta 1970 je delala kot snažilka v Samskem domu, nato pa v tiskarskih ploščah. Tu je bilo delo težje, ker je bilo trozemensko. Toda, pravi, ni bilo hudo iti v službo, če so se razumeli. Sodelavcem želi, da bi dočakali boljše jutri. Veseli se branja kakšne knjige in obiskov vnukov.

Vera VRBNJAK, rojena leta 1940, je 26 let delala v laboratoriju organskih barvil. Vmes je bila pet let v obratu preparatov. Rada je hodila v službo, a doma, pravi, je tudi lepo. Najbolj se veseli vnučka, ki je njeno največje veselje poleg gojenja cvetic. Sodelavcem želi uspehov ter da v hudih časih ne bi doživljali stresov.

Marija ŠALEJ, rojena leta 1940, je kar 32 let delala v istem prostoru na istem delovnem mestu v laboratoriju organskih barvil. Ta leta so ji hitro minila, čeprav je bilo delo kar pestro. Cinkarni želi veliko uspehov, predvsem pa želi, da organska barvila ne bi šla v zaton. Posvetila se bo družini, hiši, vrtu in rožam.

Anton BLAŽIČ, rojen leta 1933, se je leta 1956 zaposlil v Vzdrževanju. Kot ključavničar je poslušno delal vse, kar so mu predpostavljeno odredili. Danes je spoznal, da so se do njega obnašali izkoriščevalsko. Dajali so mu najslabša dela. Niti njegovim prošnjam za stanovanje ali gradnjo niso ugodili. Hišo pa je kljub temu postavil sam. Boji se, da bo moral še kar naprej pomagati drugim, zase pa bo imel bolj malo časa.

Josip VIDOVIČ, rojen leta 1935 v Pregradi v Hrvaškem Zagorju je prišel v Cinkarno leta 1955. Skoraj pet let je delal v topilnici, potem je postal invalid, nato pa delal v skladišču organskih barvil. Nazadnje je delal v Titanovem dioksidu. Kar težko je zanj bilo slovo, saj postane služba tudi navada. Svetuje nam, da bi živeli v slogi in bili strpni v odnosih drug do drugega.

Stanislav ZUPANČIČ, rojen leta 1932, je v Cinkarni začel kot obratni ključavničar. To je bilo leta 1971 v stari pražarni. Nato je delal v cinkovem prahu, ploščah v Grafiki, potem pa je za pet let zapustil Cinkarno. Vrnil se je v Transport za šoferja, kjer je delal do predčasne upokojitve. Največkrat se spominja skoraj nemogočih pogojev v stari pražarni, ko so morali včasih delavci iz obrata zaradi plinov bežati. V pokoju si bo našel kakšno dodatno delo, da bo imel za cigarete.

Ladislav ZORKO, rojen leta 1931, je najprej delal v pražarni. To je bilo leta 1965. Nato je bil v KKČ, ko pa še je pričela montaža titanovega dioksida, je delal tam. Potem je bil premeščen nazaj na novo žvepleno. Čeprav je bil po poklicu mizar, je delal kot kurjač parnega kotla in kot izmenovodja. Nikoli ne bo pozabil dogodka, ko mu je v granulaciji polž skoraj odrezal roko. Imel je srečo. In to srečo ter boljše prihodnost želi tudi sodelavcem. Doma pa se bo sedaj bolj posvetil mizarškemu poklicu.

Ferdinand ŠPAN, rojen leta 1946, se je invalidsko upokojil. V Cinkarni je delal le devet let, pa še od tega je bil kar dve leti v bolniški po hudi nesreči v pražarni. Po poklicu je vodovodni inštalater, zato pozna vse obrate, kjer je vzdrževal vodovodne napeljave. Kot strokovnjak pove: »Pipo je potrebno zapirati samo s tremi prsti, ker drugače ventil popusti«. Če bi vsi delali tako, bi bilo najbrž dosti manj okvar in porabe vode. Drugače pa meni, da bi moral vsak obrat imeti svojega vodovodnega inštalaterja, ker nihče drug ne zmore strokovno opravljati tega dela. Svoje strokovne izkušnje, ki jih je pridobil pred zaposlitvijo v Cinkarni tudi v rudniku v Veleznju, Klimi in Emu, uporablja tudi v bloku, kjer stanuje. Da pa mu ne bo dolgčas, bodo njegovi prsti tudi kar sami zaigrali kakšno simfonijo na klavirju, kajti tudi na glasbenem področju je mojster.

Stanko POLENIK, je bil rojen v Dramljah. Leta 1952 se je zaposlil pri celjskem gradbenem podjetju Beton. To podjetje je takrat gradilo v Cinkarni stolpno kislino. »Ko sem odslužil vojaški rok, sem se leta 1956 zaposlil v valjarni. Kot začetnik sem moral poprijeti za vsako delo. Če si se izkazal kot dober delavec, si lahko računal na delo na valjni progji. Nekaj časa sem delal tudi v topilnici, nato sem se vrnil v valjarno in kmalu začel delati na progji. Postopoma sem napredoval do prvega valjača. Ko je bil uveden 42-urni delavnik, bi moral delati po sedem ur dnevno. Ker smo se nekateri »spuntali« so nas po hitrem postopku predstavili v topilnico. Mene so določili za delo pri TD bobnih, ki so tudi spadali k temu obratu. Ne boste verjeli, toda tu sem si pozdravil revmo. Čez nekaj časa sem se vrnil v valjarno na delovno mesto prvega valjača. To delo sem opravljal tudi v novi valjarni, in sicer do upokojitve. Sodelavcem želim veliko uspeha pri delu in osebne sreče, delavcem na moji izmeni pa še to, da bi jim delo šlo dobro od rok.

Marjeta ŽITKO ZUPANČIČ, rojena leta 1934, je kot strokovnjak v razvoju Cinkarne delala od leta 1963. Že v začetku se je znašla v skupini strokovnjakov, ki je z zavzetostjo in zadovoljstvom opravljala odgovorne naloge v razvoju Grafike, te pa so tudi vodile k uspehom. Zato danes odhaja z dobrimi občutki. Sodelavcem želi, da bi jim bilo tako dobro kot doslej. Vesela pa je tudi, da bo vendarle imela čas za tisto, za kar doslej ni bilo mogoče, to je branje, predstave, potovanja.

Silva BENČINA, rojena leta 1931 je 27 let opravljala delo, ki jo je veselilo že v času študija na univerzi. Sprva je delala v laboratoriju, nato v razvoju Grafike, potem pa je dve desetletji vodila kontrolo kakovosti Grafike. Sodelavcem želi da bi jim bilo dobro kot doslej, Cinkarni pa, da bi težave, ki se obetajo, prebrodila čim manj boleče. Za pametno knjigo, pravi, je bilo doslej vedno premalo časa. Poleg tega bo tudi šivala in pletla.

Štefka SIKOVŠEK, rojena leta 1940, je prišla v Cinkarno leta 1961. Najprej je delala v računovodstvu, potem v planu. Z zadovoljnimi je in pravi, da je bilo lepo vso to delovno pot. Kar dostokrat so bile v pisarni preglasne, a prepirale se niso. Glasno govorjenje pač ni nič hudega. Sodelavcem želi dobro počutje in razumevanje. Sedaj pa bo uživala v branju lepih knjig in v naravi.

Vida PANGERL, rojena leta 1938, je delala v računovodstvu vse od leta 1959. V teh letih, pravi, se je veliko spremenilo. Veliko je bilo ročnega knjiženja, veliko ji je služba vzela prostega časa, saj je često morala delati popoldan. Sedaj je drugače. Sodelavkam želi, da bi dobile moderne stroje, na katerih bo delo lažje in hitrejše. Odslej se bo delo posvečala vnucom in vrtu.

Silvo JEVSŠENAK, rojen leta 1933 je najprej delal v topilnici, to je leta 1956. Nato je bil v valjarni, transportu in titanovem dioksidu. Delal je kot žerjavovodja. Pravzaprav, pravi, so imeli z njim drugačne namene. Poslali so ga za dve leti v Francijo na prakso, da bi delal na kalem v titanovem dioksidu, toda zaradi tega, ker ni imel dlake na jeziku, so ga prestavili. Cinkarno je celo tožil, ker je bil prepričan, da bi moral za svoje delo imeti boljše plačo. Bil je borec za pravice, zato tudi sodelavcem želi, da bi za dobro delo dobili pošteno plačilo. V pokoju, pravi, bo imel dela veliko, denarja pa ne.

Janez ZUPANC, rojen leta 1937 na Svetini, je v Cinkarni delal od leta 1956. Delal je v vseh kemičnih obratih, nazadnje kot skupinovodja v litojonu. Nekdo od sodelavcev ga je ob slovesu vprašal če bi prišel delat v Cinkarno, če bi bil star še enkrat 20 let. Pri odgovoru ni pomišljal: »Bi, ker moraš doživeti vse slabo in dobro«. Doma ga čakajo hiša, vrt in vnuk, kaj bi še hotel lepšega.

Ivan KRKALO, rojen leta 1935 v Krapini, je v Cinkarni preživel 33 delovnih let. Delal je v stari valjarni, nato pa so ga poslali za mesec dni v Francijo. Francoško je sicer že pozabil, je pa do upokojitve delal v belem delu titanovega dioksida, kjer je bil z delom in sodelavci zadovoljen. Vsem želi, da bi šlo vse čim bolj hitro in bolje, hkrati pa se tudi zahvaljuje sodelavcem za lepo darilo. Doma bo v mislih na Cinkarno skrbel za vinograd, vrt, pomagal pri hiši in hodil v gozd.

Jožica JAZBINŠEK, rojena leta 1942 Celju. V Cinkarno je prišla šele leta 1972, prej pa je delala v Volni v Laškem. V grafičnih ploščah pravi, je bilo kar hudo. A vsega se navadiš. Ob odhodu se zahvaljuje sodelavcem za darilo in jim želi zdravja, miru in delovnih uspehov. V Laškem, kjer je doma, bo skrbel za družino in vrt, malo bo pletla in popazila vnuka.

Milan MILJEVIČ, rojen leta 1933 v Banja Luki, je začel delati v pražarni leta 1960. Po šestih letih je bil prestavljen v obrat »S« kislina. Nazadnje je delal na piritni liniji. »Dolgo je, da prideš do upokojitve«, je povedal. Sodelavcem želi vse najboljše, da tudi oni dočakajo upokojitev.

Anton REBRICA, rojen leta 1935 Prekmurju, se je s Cinkarno srečal že leta 1955. Pet mesecev je delal v topilnici, nato je šel služiti vojni rok. Ko se je vrnil, je delal v skladišču, pražarni in do upokojitve na novi žvepleni. Sodelavcem želi veliko uspehov. V pokoju bo hodil k znanecem pomagat pri kmečkih delih.

Jožica MODIC, rojena leta 1941, je prišla v Cinkarno leta 1961. Vseskozi je delala v finančnem oddelku, najdalje v likvidaturi. Upokojitev zanjo pomeni življenjsko prelomnico in v teh težkih časih ima prav gotovo drugačne občutke, kot če bi bil položaj podjetja in gospodarstva nasploh manj napet. Zato želi, da bi se podjetje skupalo iz težav, sodelavcem pa želi dobro počutje. Tudi ona si bo vzela čas za kakšno lepo knjigo.

Marija PEČNIK, rojena leta 1939, je delala v službi za organizacijo poslovanja od njene ustanovitve, to je 22 let. V Cinkarno je prišla leta 1962 v finančno računovodski sektor. Prehojena delovna pot je bila težka, pa vendar lepa. Zanj je bilo zelo pomembno zadovoljstvo v delu in razumevanje sodelavcev, kajti le tako lahko prebrodiš tudi težke trenutke. Sodelavcem se zahvaljuje za lepo slovo, enako tudi za skupno srečanje z željo, da bi Cinkarno v bodoče, tako kot zna, premagala vse ovire in uspevala.

Maks PEČNIK, rojen leta 1934, je kot učenec industrijske šole bil na praksi skoraj v vseh obratih po Cinkarni. Največ je delal v stari valjarni, žici, nato pa v družbenem standardu, nazadnje razvoju kot analitik inventivne dejavnosti. Enainštirideset let je bil nenehno povezan s Cinkarno, ki mu je bila drugi dom. Danes pravi, da je boljše delati v proizvodnji kot v neproizvodni dejavnosti, ker se v proizvodnji takoj vidijo rezultati

dela. Neproizvodni rezultati pa so tudi manj cenjeni. Kako danes gleda na Cinkarno? »V vseh teh letih je Cinkarno veliko dosegla. Od stare, po vojni izrabljene tovarne, je dosegla viden napredek, ta pa se je najbolj poznal na pogojih dela. Vsa leta je bilo potrebno krepko delati.« Maks je dal vse od sebe ne le za dolžnosti na delovnem mestu. Angažiral se je tudi na takratnem samoupravnem in sindikalnem področju, pa tudi športnem. Takrat so veliko naredili, a sedaj razočarano pove, da mu je žal velikega odpovedovanja, saj bi bilo bolje, da bi se posvetil študiju in manj funkcijam. Cinkarnarjem želi, da bi v resnici enkrat došli, da je potrebno več in bolj strokovno delati, kajti le dobro strokovno vodenje lahko prinese boljše rezultate. Želi tudi več zaupanja v mlad kader in tiste, ki znajo in hočejo, ki imajo pogum in znanje ter smelost za spreminjanje. V pokoju bo delal vse, kar ga bo zanimalo in kar bo koristno, odvisno seveda od zdravja, zato nima iluzij.

Zlatko Šentjunc
Mira Gorenšek

UPOKOJENCI VAM SPOROČAJO

Za vse kar ste jim nudili ob njihovem slovesu, za lepe besede, dobre želje in darila, se vam iskreno zahvaljujejo. Želja vsakega izmed njih pa je, da bi hude čase srečno prebrodili. Ne pozabite nanje, tako kot oni ne bodo vas!

Obveščanje v številkah

Uredništvo je v letu 1990 izdalo pet števil glasila Cinkarnar, povprečno na 18. straneh in 22 števil oziroma 52 strani Informatorja. Skupaj so delavci prebrali 140 strani zlasti o poslovanju podjetja, delu delavskega sveta, novostih v službah in poslovnih enotah, delovanju sindikata, razmišljanju naših delavcev, skratka o vsem, kar je pritegnilo zanimanje bralcev. Za pestrost vsebine so skrbeli tudi nekateri naši sodelavci, delavci Cinkarne, ki jih vabimo k sodelovanju tudi v letu 1991.

Zmeraj aktualna moda

V prejšnji številki smo objavili dva predloga cinkarniških uniform na sejnih. V naglici se nam je zgubilo ime avtorice. Narisala jih je naša potnica in stalna dopisnica Vasvija Jovanovič iz Niša, ki nam je tokrat poslala tudi modne kreacije za vsak dan. Morda bo kateri sodelavki nasvet koristil.

Cinkarna in njenih 35 možnosti letovanja

Prav ste prebrali. Če štejemo 18 garsonjer na morju, toplicah in gorah, 16 prikolic in en počitniški dom, ki lahko sprejme 23 ljudi na noč, lahko ugotovimo, da smo na tem področju kar bogati. Manj bogati pa smo, ko ugotovimo, da to nismo dovolj dobro izkoristili.

Lani je letovalo v cinkarniških zmogljivostih 2.575 ljudi, kar je manj kot prejšnja leta. Leta 1989 jih je zmogljivosti koristilo 3.236. Največ so zasedene garsonjere v sezoni, počitniški dom v Logarski dolini pa glede na število možnih nočitev in visok nivo ponudbe, preslabo obiskan. Lani smo v tem domu iztržili komaj nekaj nad 80.000 din, kar niti približno ne pokrije stroškov vzdrževanja. Lani je bilo povpraševanje po zmogljivosti manjše tudi zato, ker je bila cena previsoka v primerjavi z višinami osebnih dohodkov in visokimi cenami življenjsko pomembnih stvari. Letos so razmere še slabše. Desetdnevno letovanje bi najskromneje prišlo okrog 10.000 din, zato lahko pričakujemo, da tudi letos zmogljivosti ne bodo v celoti zasedene.

GARSONJERE:

5 v MAREDI pri NOVEM GRADU
2 v MIHOLJAŠČICI, otok Cres
6 v Dugi uvali pri Puli
2 v Atomski vasi, Podčetrtak
3 na Rogli
23 ležišč v LOGARSKI DOLINI

PRIKOLICE

4 v Umagu
6 v Lanterni
4 v Medulinu

Pregled števila koristnikov počitniških objektov v letu 1986-1990

	1986	1987	1988	1989	1990
Najete kapacitete	316	355	388	409	215
Prikolice	277	275	282	430	372
Garsonjere	2211	234	257	431	692
Krvodajalci	6	19	6	13	20
Na predlog OOS	6	10	15	11	-
Prev. pregledi	36	20	35	-	-
Prev. zdravljenje	45	59	56	49	-
Otroška kolonija	20	36	31	44	-
Nočitve v Logarski dolini	313	217	1251	1454	742
Nočitve v Logarski dol. - tuji	535	6	409	488	534
% zas. doma v Logarski dol.	10,56	10,10	20,00	22,00	14,44

Za oddih in nabiranje zdravja Atomske toplice

Sredi zelenih gričev ob Sotli je čisto poseben svet. Mir, svež zrak, veliko zelenja in zdravilni vrelci, za katere so domačini že davno ugotovili, da dobro denejo pri prenekateri bolezenski tegobi. Atomsko vas, kjer ima Cinkarna dve garsonjeri, sestavlja 23 ljubskih stavb s 136 stanovanji. Sredi vasi stoji restavracija Lipa, pa trgovina in Atomček-središče, kjer se trudijo, da gostom ne bo dolgčas. Prirejajo kulturne prireditve in organizirajo izlete ter o vsem tem obveščajo goste preko interne televizije. Urediti nameravajo še knjižnico. Za tiste, katerim ni do kuhanja, Lipa pripravlja kosila po zelo ugodni ceni.

Nov bazen je velik, sodobno zasnovan pokrit bazenski kompleks nekako na sredi med hotelom in vasjo. V njem so vroči vrelci, vodni tobogan, zimske in podvodne masaže, savna, parne in zračne kopeli ter vodne brizce.

Zdravniki priporočajo vsaj 10-dnevno bivanje v tem zdravilišču tistim, ki imajo težave z revmatizmom, lokomotornim sistemom, kožnimi boleznimi, arterijskimi obtočnimi motnjami, prizadetosti perifernega živčevja. Zdravilišče pa ponuja tudi izboljšanje stanja o operativnih posegih. Od nedavnega pa dela pri njih tudi strokovnjak za alternativno medicino.

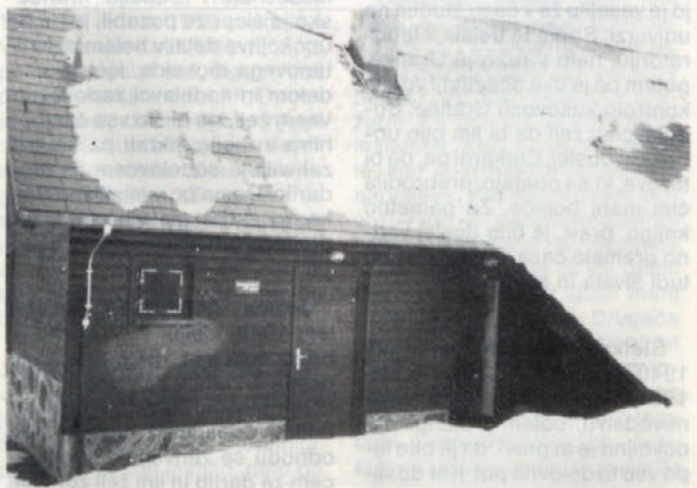
Rogla - Terme

V obsegu mogočnih kop in hrbtov zelenega Pohorja leži mesto Zreče in ob njenem robu novo zdravilišče Terme. Tam je tudi bogato nahajališče termalne vode, zdravilno blato, gorska klima, moderno opremljeni prostori s fizikalno terapijo, hotel B kategorije, 4 bazeni v skupni površini 1200 m², savne, turške kopeli, fitnis dvorane, zdraviliške ordinacije, kozmetični salon in tako naprej.

Terme ležijo tik pod Roglo, kjer ima Cinkarna tri garsonjere. Rogla pa ni le zimsko športno središ-

če, temveč tudi prava klima za letni oddih. Športni objekti in sprehajališča ter klimatski pogoji nudijo preventivne in rekreativne programe pod vodstvom zdravstvenega osebja Medico Centra.

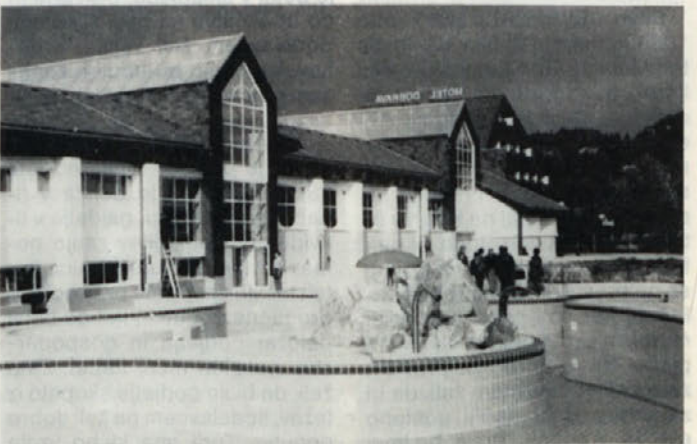
Izrazita temperaturna nihanja med dnevom in nočjo so naravna danost Rogle, ki vpliva na dober spanec. Obdobje druge polovice pomladi, poletja in jeseni je primerno za srčne bolnike, bolnike s povišanim krvnim pritiskom in boleznimi ožilja ter za tiste, ki težko prenašajo vročino in vlažne dni.

Cinkarniška hiša na Rogli

V zgornjem delu garsonjere na Rogli

Terme

Kulturna dejavnost v zatonu?

Nove politične razmere in družbeni odnosi so močno posegli tudi na področje kulturnega delovanja v Cinkarni.

Ni še dolgo tega, ko je bivša oblast na svojih sejah potrjevala in uvrščala kulturo ter njeno dejavnost v sam vrh potreb za človekovo vsehsplošno družbeno in narodno potrebo za obstoj enega civiliziranega naroda. Še več, poenotili so jo enako z enakimi in ji dali tudi pravo merilo v marketinškem smislu, trdno povezano z gospodarstvom in še posebej s turizmom, ki ima široke možnosti za predstavitev in plasiranje naše kulturne dediščine in vsehsplošne kulturne aktivnosti znotraj in navzven.

Pevski zbor Cinkarne je vse od svoje ustanovitve naprej aktivno deloval in se v različnih sestavih predstavljal na občinskih in medobčinskih preglednih revijah. Z mešanim sestavom, je pod odličnim strokovnim vodstvom profesorja Franca Klinarja dosegel vidni napredek in se uvrstil v višji tekmovalni razred. Zbor je nastopal tudi na ostalih priložnostnih prireditvah. Žal so nas novonastale razmere in nenehni boj za osnovni kruh ter preživetje in negotova prihodnost širše družbe primorale, da pevsko dejavnost začasno ustavimo. Naši pevci so bili večina vozači iz oddaljenih krajev. Hkrati pa so v večini člani pevskih sestavov v svojih krajih, kakor tudi v Celju. V strahu za svoja delovna mesta, kar je povsem razumljivo (družina, otroci in negotovost časa, ki ga živimo) je glede na novi pravilnik dovolj jasno za tovrstno opredelitev.

V prihodnosti bi želeli organizirati manjši pevski sestav (kvartet ali ojačani oktet), da bi vendarle ohranili za potrebe in ime Cinkarne navzven tovrstno dejavnost ne glede na novonastale razmere. Svojo množičnost bomo v prihodnje usmerili v delovanje po kulturnih društvih v Celju in v bližnji prihodnosti v novo ustanovljenem športno kulturnem društvu Cinkarne. Počakati moramo na reorganizacijske spremembe v podjetju, da se potem lahko pristopi k for-

miranju dane ideje. V bogati arhivi kulturnega delovanja v minulemu uspešnem obdobju hranimo najnovejše video posnetke. Prav tako naj ob tem tudi omenimo skupno sodelovanje z KUD Zarjo Trnovlje, kajti skupaj smo organizirali bogate kulturne programe za dvakratno srečanje Cankarjeve karavane iz Ljubljane. Nastopili smo tudi trikrat zapored na pevskem taboru v Stični, kjer smo prispevali svoj delež pri utrjevanju, da Slovenci kot pojoči narod ne bomo nikoli dovolili, da nam kdo vzame našo pisavo in pevsko kulturno tradicijo pojočega naroda, ki hoče biti na svojem resnično suveren in dober sosed s pravim sosedom.

Dramska, likovna in literarna sekcija kakor informativna dejavnost ostajajo še naprej aktivne, čeprav v omejenem obsegu. V tisku imamo pesniško zbirko cinkarniških avtorjev, obogateno z ilustracijo in fotografijami naših sodelavcev. Predstaviti jo nameravamo v začetku marca letos.

Ob kulturnem prazniku prav tako pripravljamo likovno razstavo v DO s kratkim kulturnim programom in podelitvijo internih priznanj sodelavcem za dosežke in ustvarjalnost na kulturnem področju.

Predsednik kulturne komisije
Lenart HORVATIČ

S podelitve priznanj

Kultura je medčloveški odnos

Če v Celju k sreči ne bi bilo nekaj optimistov - zagnancev, ki se kljub težavam, prizadevajo več kot bi se kdorkoli drug in če tudi v Cinkarni ne bi imeli enega od takih, bi najbrž ne imeli kulturnih prireditvev. Štefan Žvižej ga je takole orisal: »Kjer je pesem, kjer je kaj narisano, kjer je humor, tam je tudi Lenart Horvatič«.

Čeprav je položaj gospodarstva težak, je hvalevredno vse, kar počnemo, da vsaj delno ohranimo še tisto malo kulture, ki je še ostala kot potreba. Na svečanem sestanku kulturnih delavcev Cinkarne 11. februarja

so le-ti ugotavljali, da ljudje zaradi vsakdanje borbe po eksistenci in strahu pred izgubo dela, pozabljajo na kulturo. Zato, ker si je ne morejo več privoščiti, jim ostaja le še tista, ki jo ponujajo na televiziji. Pa vendar člo-

vek v naši družbi nekaj pomeni. Zato mu je potrebno omogočiti, da k skupnim kulturnim odnosom prispeva tudi delček sebe. Naši kulturniki se nikakor ne strinjajo, da bi ves denar, ki se v republiki zbira za kulturne namene, bil porabljen samo za prestižne prireditve, katere bi si lahko privoščili le bogati veljaki. Zastojkarstvo in amaterstvo naj bi pa kar razvrednotili, ukinili.

Seveda je bil sestanek tudi spomin na kulturni praznik, zato je tu pa tam Bojan Pevec zrecitir-

ral kakšno Prešernovo pesem. Ob tej priložnosti so bila podeljena priznanja, ki jih že tradicionalno podeljuje kulturna komisija. Letos so priznanja prejeli: Zdenka Stvarnik za prispevek v dramski skupini, Greta Čretnik, Betka Povalej, Ivo Hrovatič in Slavko Vrečko pa za prispevek v pevskem zboru. Priznanja so dobili tudi zunanji sodelavci, ki so nam v letu 1990 pomagali pri kulturnih prireditvah v podjetju: Jani Planko, Janko Zupanc in Irena Sanda, člani DPD Svoboda Zagrad.

Zakaj je razpadel pevski zbor

Po šestih letih prizadevanja, da bi naredili dober zbor, je tistih nekaj vztrajnih moralo skleniti, da prenehajo z vajami. Presenetljivo je, da razlog ni bil v pomanjkanju sredstev, niti ne v prostorski stiski. Pogoje za delo so imeli izvrstne. Imeli so svojo pevsko sobo, enake obleke, vodstvo pa ni nikoli delalo težav za zagotovitev plačila honorarjev pevovodij. Prelomilo se je v pevcih samih.

Vse se je pravzaprav začelo s splošnim družbenim položajem

v zadnjih letih. Veliko pevcev se je upokojilo in niso imeli več interesa hoditi v tovarno na vaje, predvsem tisti, ki živijo izven Celja. Drugi pa so imeli težave v kolektivu, pri sodelavcih, ki niso imeli razumevanja pri odhodih iz dela. Poleg vsega pa so viseli kot nekakšen strah nad njimi z tehnološkimi viški. Nazadnje jih je vztrajalo le 12 do 15, to pa je komaj zadosti za oktet. Pesem, ki nas je razveseljevala, je v Cinkarni zamrla, upajmo, da ne za zmeraj!

Kaj so rekli slavljenici

ZDENKA STVARNIK: »Veseli me, da sem se lahko vključevala v kulturno življenje, to mi je všeč, in želela bi delati naprej. Je pa veliko odvisno od razumevanja nadrejenega!«

BETKA POVALEJ: »Zelo mi je žal za pevskim zborom. Zelo rada sem sodelovala. Upam pa, da ga bomo še kdaj oživili!«

SLAVKO VREČKO: »Če človek

nekaj rad dela, si vzame čas. Ko sem prišel na vaje v tovarno, sem se počutil domače, čeravno sem že 20 let v pokoju. Bil je že lep, močen in kvaliteten zbor. Tako velika tovarna bi lahko imela takšen zbor.«

IVEK HROVATIČ: »Vedno sem se rad ukvarjal s kulturo, športom. To nekako bogati človeka. Zato upam, da bo zbor spet kdaj zaživel.«

Druga izdaja pesniške zbirke

Po stopinjah štirih nadaljujemo pot

Nekateri se še spominjate, da smo v Cinkarni pred petimi leti izdali prvo pesniško zbirko avtorjev - članov kolektiva z naslovom Stopinje štirih. Doživela je velik odmev in veliko pohval. Bila je pomembna obogatitev našega kulturno-umetniškega življenja.

»Po sledeh«, to je naslov druge pesniške zbirke, grede naši ustvarjalci naprej. Na razpis, katerega smo objavili v Cinkarnarju pred dvema letoma, smo prejeli pesmi osmih avtorjev.

PO SLEDEH

Zbirka pesmi delavcev Cinkarne
Avtorji: Marija Bernjak, Amadeo Dolenc, Jana Jakob, Vanda Ružič, Bojan Pevec, Zoran Pevec, Mira Gorenšek, Vasvija Jovanovič, Lenart Horvatič.

Pri izdaji pa so sodelovali: Ramo Selimović s tehnično ureditvijo, Drago Lamper s fotografijo, Irena Rehar z zbiranjem in pripravo. Izdajo pa so omogočili Marjan Prelec, Stanka Bregar, Marija Bernjak in Alojz Bombač.

V kriznih časih še vedno aktivni

Leto, od katerega smo se poslovili, je prineslo velike spremembe na političnem, gospodarskem, pa tudi športno-rekreativnem področju. Največ smo govorili o gospodarskih težavah, političnih zasukih, prav pa je, da omenimo tudi spremembe na športno-rekreativnem področju, ki so se zgodile v Cinkarni v letu 1990.

V tem letu smo veliko pridobili, nekaj pa je bilo tudi izgubljenega na račun splošne krize. Velika pridobitev je večnamenski objekt, v katerem smo športniki dobili dvorano za namizni tenis, TRIM kabinet, katerega je potrebno še dokončno opremiti, strelci so dobili moderno strelišče, v objektu pa je tudi prostor za opremo in rekvizite.

Velika pridobitev v letu 1990 je otvoritev teniškega igrišča nad Toprom. Člani sekcije so s tem pridobili vse pogoje za normalno delo in razvoj tega športa. Tudi vsi ostali, ki jih zanima ta vrsta rekreacije, imajo možnost vključitve.

Kot izgubo pa smatram ukinitve delovnega mesta športnega referenta in vse bolj okrnjena

sredstva, ki so namenjena za dejavnost na tem področju. Zaradi tega se nismo udeležili Grafičnih iger Slovenije in nekaterih občinskih tekmovanj.

Kljub temu so cinkarniški športni entuziasti nadaljevali z delom. Športniki in športnice so bili aktivni v odbojki, kegljanju, namiznem tenisu, tenisu, malem nogometu, šahu in streljanju. Res je, da udeležba ni bila takšna kot prejšnja leta, vendar pa je trend upadanja splošna zadeva, ki vlada v rekreacijskem športu. Vzrok je seveda znan.

Rezultati so bili povprečni z nekaterimi izjemami, ki so ime Cinkarne uvrstili med prve tri na končnih lestvicah posameznih tekmovanj.

Rezultati naših ekip v letu 1990

TENIS

Nastopali smo z dvema ekipama. V prvi občinski ligi je ekipa dosegla drugo mesto, v drugi ligi pa smo bili šesti. Nastopalo je 40 ekip v petih ligah. Sekcija je organizirala tudi več internih tekm.

ŠAH

Ekipa je nastopala v spomladanskem in jesenskem delu in zavzela 8. mesto med dvanajstimi ekipami s 46 točkami.

MALINOGOMET

V občinski ligi je nastopala ekipa Cinkarne, ki je v drugi ligi zasedla osmo mesto in ekipa Veflona, ki je v četrti ligi zasedla drugo mesto in se uvrstila ligo više. Nastopalo je 61 ekip v petih ligah. Ekipa Cinkarne je nastopala tudi na Dnevnikovem turnirju v Ljubljani, kjer je med 40. ekipami iz Slovenije zasedla odlično četrto mesto.

KEGLJANJE

Ekipa je v lanskem letu zasedla sedmo mesto v borbenih igrah, kjer je nastopilo 16 ekip. Ženska ekipa je zasedla četrto mesto med osmimi ekipami, člani pa so dosegli lep uspeh v ekipnem delu tekmovanja, kjer so zasedli prvo mesto med 19. ekipami. Čestitamo! Posamezno se je Rado Kukič uvrstil na osmo mesto. Žal pa pomanjkanje sredstev ni omogočilo ekipi tekmovanje v regijskem merilu, kjer bi verjetno odigrali vidno vlogo.

NAMIZNI TENIS

Ekipi namiznega tenisa sta dosegli povprečne rezultate. Ženske so bile v prvi ligi pete med sedmimi ekipami, člani pa v drugi ligi četrti, starejši člani pa v prvi ligi drugi med petimi ekipami. Posamezno je bil Ivan Hiter med člani peti, med starejšimi člani je Mladen Jazbec osvojil drugo mesto.

STRELJANJE

Sekcija, ki se ukvarja s to dejavnostjo je v letu 1990 na tekmovalnem področju naredila manj, kot smo od nje pričakovali. Nekaj opravičila je v selitvi v nove prostore večnamenskega objekta, odsotnosti vodje sekcije zaradi delovnih obveznosti in osipa starejših strelcev, ki so bili vse do sedaj nosilci te dejavnosti. Glede na to, da gre zgoj za tekmovanje in rekreacijo, pozivamo mlajše, da se vključijo v sekcijo.

ODBOJKA

Nastopali smo z moško in žensko ekipo. Člani so dosegli v prvi ligi odlično prvo mesto med devetimi ekipami. Čestitamo! Ženska ekipa, ki je bila nekoliko oslabiljena, pa je med devetimi ekipami v drugi ligi zasedla peto mesto.

To je bil kratek pregled športno-rekreativnega delovanja v našem podjetju skozi leto 1990. Upam, da bomo v letu, ki je pred nami prav tako aktivni, vendar pa to ni odvisno samo od nas, ampak bo usodo športa krojila tudi finančna situacija v našem podjetju.

Vsem športnicam, športnikom ter vsem zaposlenim želim v letu 1991 stabilnejše politično stanje, ugodnejši gospodarski položaj ter obilo osebnega zadovoljstva.

Mirko POKLŠEK

Veliki misleci o gibanju

V tem negotovem času se vsak dan znova spopadamo s številnimi težavami doma in na svojem delovnem mestu. Izpostavljeni smo hitremu življenjskemu tempu, čedalje večjim zahtevam ter duševnim obremenitvam in pretresom. Tarejo nas napetosti, strah, ki v neugodnem spletu z drugimi dejavniki, kot so slaba prehrana, hrupno okolje, onesnažen zrak itd., povzročajo zdravju nevarne psihične strese. Kako naj se v dramatični bitki s časom in standardom prebijemo iz začaranega kroga?

Že slavni grški modrec Aristotel je med kopico učenih filozofskih del o svetu in človeku zapisal zelo preprosto in naravno misel: »Življenje je gibanje!« Da bi vsaj delno preprečili ali omilili posledice čezmernih stresov, ki pretirano dražijo človekov vegetativni živčni sistem, se lahko odločimo za sebi primerno obliko telesnega gibanja, kot so na primer hoja, tek, plavanje, telovadba, ples itd.

Morda ste v tem trenutku pomislili na pravi športni trening in vas je minila želja, da bi članek prebrali do konca. Naj v tolažbo in spodbudo takoj zapišemo, da vam za boljše telesno in duševno počutje svetujemo le borih 10 minut ustrezne gibalne dejavnosti na dan! Tako bo gotovo ves trud bogato poplačan glede na doseženi učinek prijetne sprostitve.

»Usod človeka ni zapisana v zvezdah, vsakdo je sam svoje sreče kovač,« je v knjigi o telesni vzgoji zapisal znani športni strokovnjak Drago Ulaga.

»Samo tisti, ki je v vseh obdo-

bjih življenja aktiven, ki živi dinamično, se nenehno izobražuje in najde tudi kaj časa za športno rekreacijo, postaja kot osebnost močnejši, izrazitejši, zlahknejši.«

Geslo »Zdrav duh v zdravem telesu« nas torej opozarja, da moramo nenehno skrbeti za neločljivo povezan duhovni in telesni razvoj. Pri tem je izjemno pomembna ugotovitev slovitega psihologa dr. Antona Trstenjaka, ki je v poljudnoznanstvenem delu zapisal, da tudi najboljši nasvet človeku nič ne pomaga, če ne zbere dovolj notranje moči in se po njem ravna. »Dokler sami ne odstranimo vzrokov našega nemira, napetosti in razdražljivosti, tako dolgo zaman iščemo čudežno zdravilo. Spodbudne misli, uvidevnost in trezno gledanje na svoj položaj, dobra in vesela čustva, to so zdravila, ki lahko pomagajo. Ta zdravila pa si lahko človek le sam predpiše. Nihče drug mu jih ne more.«

To je le nekaj drobnih utrinkov iz bogate zakladnice knjižnih del navedenih piscev, ki opozarjajo, da je odločitev o zdravem načinu življenja v naših rokah. Vendar pa se po drugi strani zavedamo, da se pestro, dinamično in svojstveno življenje posameznih ljudi ne more zlahka oblikovati po nekih splošnih veljavnih pravilih. Čeprav nikdar ni vse za vsakogar, upamo, da bo sčasoma tudi med cinkarniški delavci oživel večje zanimanje za takšno ali drugačno obliko rekreativne dejavnosti.

Miro Jakomin, Nova Proga

NAGRADNA KRIŽANKA št. 1

CC	DELAVEC NA CARINI	VRSTA TRTE	NIKELOJ	KALCIJ. OKSI-KSORID	CC	KONEC POL-OTOKA	KUHINJ. ELEMENT	PRODAJ. V CELJU	MESTO V ITALIJI	CC	ZENSKO IME	MOSKO IME	ESTONEC
CC													
ZATO-CISCE					TEŽA EM JUNAK V OTROŠKI RISANKI					STANDARD POST 4x NA LETO			
RADTJ			OPOMBA		ZANIČLJIV IZRAZ ZA OTROKA BOS. MESTO								
LAT. SPANIJA								ITAL. TAJNA FASISTIČ POLICIJA HRV. REKA					UCITELJ. MESTO NA VISOKI SOLI
NIKAL-NICA			S. OČE VLOMITI				NASPROTNO OD NOBEDEN					KALIJ VERA EESJAK	
NAJML. GEOLOS. DOBA							ZAKON VULKAN NA SICILJI						
M. IME					NAKUPOV. TORBA ABELOV BRAT						LJUDSKA TEHNIKA RISE		
CC	PREBIV. ENE JUG. REPUBLIKE	ISTRELEK KATRAN							VPRAŠAL-NICA FAROW			VITAMIN V OLJU ČASOPIS OTROŠKI	
PRERIJA						DUSIK ČERIN IVAN		METER NOVO MESTO		IN PODOBNO			
PREBIV. RETENJ										MLEČNI IZDELEK			
OTOČJE PRI PULI							NARODNO ZABAVNI ANSAMBL						

Rešitev današnje križanke pošljite v uredništvo do 10. aprila 1991.

Rešitev nagradne križanke št. 5 vodoravno:

NOSAN, SKADER, ELITA, MALINA, OBILO SREČE V NOVEM LETU, AKA, TI, IOS, RAČUN, AKVAMARIN, SVAT, MARK, PRIDANIČ, UT, IKA, AE, ATLANT, NIŽINA, ON, NT, ČEK, TONIK, KAVALKADA, IKO, ANEKS, ATENTAT!

Trije srečni nagrajenci: 1. nagrado prejme Vinko Operčkal, Male dole 50, upokojenec, 2. nagrado Krina Kresnik, PE Vzdrževanje, 3. nagrado Ivan Jurkošek, PE Transport. Č e s t i t a m o!

ZAHVALE

Ob boleči izgubi drage mame Terezije KAMENŠČAK se iskreno zahvaljujemo direktorju Metalurgije ing. Jožetu Naraksu ter sodelavcem PE Vzdrževanje za prevoz, venec, izrečeno sožalje in spremljanje na njegovi zadnji poti.

Sinova Ivan in Stjepan z družinoma

Ob boleči izgubi drage mame Marije ZUPANC se iskreno zahvaljujem sodelavcem poslovne enote Marketing za denarno pomoč in izraženo sožalje.

hči Vera Zupanc

Sodelavcem Transporta se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč ob smrti brata.

Spasoje Talevski

Ob prerani izgubi dragega brata Ivana GOLOBA iz Tratne pri Slivnici, se iskreno zahvaljujem sodelavcem iz obrata tiskarskih plošč za izraze sožalja, darovano cvetje in denarno pomoč.

Žaljujoča sestra Silva s Hermanom in ostali domači

Vsem sodelavcem Poslovno informacijske službe se ob odhodu v pokoj iz srca zahvaljujemo za lepa darila in nepozabno slovo. Enako tudi Branetu, Hariju in Lenartu za njihov trud. Še posebej hvala Miri Preložnik za njen izviren nastop in darilo. Vsem želimo veliko uspehov in zadovoljstva.

Mira, Štefka, Vida

Vsem sodelavkam in sodelavcem obrata tiskarskih plošč se najlepše zahvaljujem za prelepo darilo ob upokojitvi. Posebej se zahvaljujem vsem trem sodelavkam, ki so mi darilo prinesle na dom!

Slava MESTINŠEK

Ob izgubi dragega očeta Antona OMERZELA, vašega dolgoletnega sodelavca, se iskreno zahvaljujemo za pozornost, ki ste jo izkazali ob njegovem zadnjem slovesu.

sinovi Miran, Ado, Peter, hčerka Mateja Podjed z družinami

Ob boleči izgubi dragega moža in očeta Karla REBERNIKA, se iskreno zahvaljujemo kolektivu Cinkarne za darovani venec in vsem ostalim, ki so ga pospremili na zadnji poti.

Žena Marija s hčerko in sinom

Ob boleči izgubi drage mame Marije OVTAR, se iskreno zahvaljujem sodelavcem strojne delavnice za darovani venec in spremljanje na njeni zadnji poti.

sin Martin Ovtar

Ob boleči izgubi dragega moža in očeta Josipa SMILJANCA se sodelavcem Grafike 4 in 5 iskreno zahvaljujemo za venec in denarno pomoč. Prav tako se zahvaljujemo tudi njegovim nekdanjim sodelavcem v Titanovem dioksidu za venec in spremljanje na njegovi zadnji poti.

Žena Ana, hči Irena in sin Dejan

Ob boleči izgubi dragega ata, Martina JURŠA iz Škofje vasi, se zahvaljujem vsem, ki ste ga spremili na zadnji poti in darovali cvetje.

Martina Ahtik

Ob boleči izgubi drage žene in mame Olge VIČIČ, se iskreno zahvaljujema sodelavcem poslovno informacijske službe - plan in analize za darovano cvetje in izrečeno sožalje. Hvala vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti.

mož Ivan in sin Zdenko Vičič

Ob odhodu v pokoj, se iskreno zahvaljujem vsem v Vzdrževanju, Nabavni službi in Transportu za darilo in lepo slovo.

Drago Zdovc

Znak »primerno za okolje«

V okviru komisije Sveta evropske skupnosti je že izdelan Pravilnik o EKO - označbi izdelkov in bo uveljavljen skupaj z njegovo grafično obliko v enem letu. Republiški sekretariat za varstvo okolja in urejanje prostora pa je tudi pripravil osnutek Pravilnika za podelitev znaka »Proizvod, prijazen okolju«, ki ga bo obravnavala delovna skupina pri komisiji za varstvo okolja in racionalno rabo surovin pri GZS in bo v razpravi skupaj z novim krovnim Zakonom o varstvu okolja.

EKO-osveščenost kupcev v nekaterih državah evropske skupnosti je že na tako visoki ravni, da dva kupca od petih, preverita vpliv izdelka na okolje, preden ga kupita. To je pokazala lanska raziskava v Veliki Britaniji. Sistemi podeljevanja EKO-označb pa ocenjujejo ekološki vpliv proizvoda v njegovi celotni življenjski dobi, od surovin preko proizvodnje, prometa in uporabe, do odstranjevanja ostankov, ko EKO-alternativni proizvod ni več uporaben.

Vse več je prerokanja o možnih nadomestkih, snoveh in proizvodih, ki precej manj obremenjujejo okolje kot obstoječi, ki so bili do sedaj v uporabi. Izdelujejo se stvarnejše EKO-bilance za utemeljitve ali so papirnate vrečke v primerjavi s plastičnim sprejemljivejše za okolje in obratno ali čaše in embalaža za živila iz umetnih snovi manj obremenjujejo okolje kot podobni izdelki iz papirja.

Tudi pri nas se širi EKO-, BIO-, biorazgradljivo, iz recikliranih surovin in tudi drugače okolju prijazne oznake, nalepke ali celo blagovne znamke. Vse več je člankov v dnevnem časopisu in tudi v strokovnih revijah kot Manager, ki opozarjajo, da prihaja »zelena mrzlica«. Pred dnevi je pričel delovati pri Vrtojbi, prvi »zeleni bencinski servis« v Jugoslaviji. Tako je Petrol med redkimi v Evropi, ki ima zaprt sistem polnjenja avtomobilskih rezervoarjev. Tako se nasičeni hlapi goriv iz praznega avtomobilskega rezervoarja, ob polnjenju po posebnih ceveh vračajo v izpraznjeni podzemni rezervoar bencinskega servisa. Tako na tej črpalki ni več nekontrolirane izhajanja ogljikovodikov v okolje.

Papirnice iz Vevč in Vidma, kakor tudi kartonaža Količevo, so že predstavile izdelke kot zvezke, knjige, kopirni papir, kuverte, drobno embalažo, itd.,

narejene iz recikliranega papirja in kartona. EKO- učinek reciklaže je večkrat in naj ne bi prispeval samo k večji porabi recikliranega papirja, temveč tudi k večjemu zbiranju odpadnega oziroma starega papirja.

Pri vzgoji in izobraževanju, kakor tudi pri splošni osveščenosti je tudi vedno več aktivnosti. Tako organizira Informacijsko dokumentacijski center za oblikovanje pri GZS iz Ljubljane, delavnico-workshop ECO-DESIGN, v kateri obravnava okolje in oblikovanje, papir in njegovo reciklažo ter problem odpadkov in embalaže.

Center za informacijski sistem pri GZS se s svojimi projekti tudi vključuje v problematiko ekološko prijaznih izdelkov, tehnologij in storitev. Promocijska akcija bo v Celju na sejmu IDEJA (od 9. do 12. aprila 1991).

Poleg ocene »Zeleno je v modi« se moramo zavedati, da se ekologija in varstvo okolja pričneta med štirimi stenami naše lastnega stanovanja.

EKO- označba, ki jo uvaža Evropska skupnost. V krogu zvezd dvanajsterec znak ponazarja nujno usklajenost tehnike (pol zobčenika) z okoljem (pol cvetlice).

Dani Podpečan

Rezervirano za kakovost Sistem zagotavljanja kakovosti

Standardi iz serije ISO 9000 nas učijo drugačnega mišljenja. Klasičen odnos kupec - prodajalec se spreminja v partnerstvo. To je višja oblika sodelovanja. Za zametek sodelovanja med poslovnimi partnerji lahko uvrščamo v Cinkarno že nastanek servisov pred dobrimi 20. leti.

ISO - 9001 * Model zagotavljanja kakovosti v fazi konstrukcije, razvoja, proizvodnje, vgradnje in servisiranja.

ISO - 9002 * Model zagotavljanja kakovosti v fazi proizvodnje in vgradnje.

Osnovni dokument med kupcem in dobaviteljem je pogodba. Že v pogodbi kupec zahteva od dobavitelja dokaze o njegovi sposobnosti dobaviti dober izdelek. Takih dokazov je lahko zelo veliko. Zato si dobro organizirano podjetje sestavi kar vprašalnike ("audit"). Iz vseh odgovorov si kupec ustvari precej natančno sliko o organiziranosti dobavitelja in njegovih šibkih točkah.

Generalni direktor je nosilec ciljev in politike kakovosti, kar mora biti razvidno iz dokumentacije. Odgovornosti in pooblastila morajo biti jasna in segati do vseh delavcev, ki so udeleženi pri ustvarjanju kakovosti.

V standardu je jasno določeno, da vsi delavci, ki opravljajo preglede vseh vrst in niso odgovorni za izvedbo dela, ne morejo biti podrejeni PE.

Funkcioniranje sistema kakovosti preverja generalni direktor in ima zato nek časovni plan.

Predpogoj za dober izdelek je dobra surovina. Zato naš kupec želi vedeti ali kupujemo pri resnih firmah. Od nas pričakuje urejeno dokumentacijo o kakovosti surovin, o metodah kontrole, opreme, standardih. Tudi naše dobavitelje bi morali ocenjevati, preverjati. Spoštovanje tehnološke discipline je razvidno iz procesne kontrole, planov kontrole, poročil.

CINKARNA ZA OTROKE ČERNOBILA

Cinkarna je ena od sponzorjev humanitarne prireditve, ki jo je Rdeči križ Slovenije organiziral v Celju 26. 1. 1991.

Merilni inštrumenti (v proizvodnji in kontroli) morajo biti žigosani, opremljeni s podatki o točnosti, imeti moramo etalone. Vsi inštrumenti se morajo tudi umerjati. Umerjanje mora biti evidentirano, dokumentirano.

Zelo veliko reda se zahteva pri ločevanju dobrih izdelkov in slabih. Organizacijsko mora biti to vzorno izpeljano. Nobenih možnosti ne sme biti, da se zamešajo dobri in slabi izdelki.

Dokumentacija o kakovosti mora biti pregledna in urejena. Standard tudi prepisuje uporabo statističnih metod.

Če poskušamo vsebino teh standardov primerjati z našim podjetjem, lahko rečemo, da nam vse to ni tuje, da imamo precej stvari zastavljenih. Res pa je, da se pri izvedbi zatakne. Izvedba je pri nas še zmeraj delno prostovoljna kategorija, saj ne uporabljamo sankcij.

M. Marin

Z izkupičkom od vstopnic prireditve v Narodnem domu, so zbrali del denarja, namenjenega za letovanje otrok, okuženih oziroma prizadetih z radiacijo, kot posledico katastrofe Černobila. Otroci iz SSSR (izbrani so po ključu, ki ga je uporabila komisija iz Slovenije med obiskom v Černobilu v novembru 1990) bodo letovali mesec dni na Debelem rtiču (Dom RK Slovenije).

Cinkarna

Glasilo delovne organizacije Cinkarna izhaja mesečno. Ureja ga uredniški odbor, predsednik Zoran Kanđuč, člani Liljana Tukarič, Jelka Rus, Ivan Podergajs in Vida Planinšek. Odgovorni urednik Avgust Praznik in glavna urednica Mira Gorenšek, lektorica Jelka Bombač. Naslov Uredništva: Cinkarna, Cinkarna, Kidričeva 26, Celje, telefon: 33-112, int. 3205. Tiska tiskarna Cinkarna v nakladi 3.000 izvodov. Cinkarna je brezplačno na razpolago vsem članom kolektiva, upokojevcem in štipendistom.

Na podlagi izjave sekretariata za informacije SRS št. 421-1/72 z dne 5. 4. 1974 je glasilo oproščeno temeljnega prometnega davka.